

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 25. maj 2022
Kontor: Internationalt kontor
Sagsbeh: Mads Vigsø Bendsen
Sagsnr.: 2022-3051-0087
Dok.: 2438780

Samlenotat vedrørende de sager på Justitsministeriets område, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022

Side:

3-5	Punkt 1	Kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine - <i>Politisk drøftelse</i>
6-9	Punkt 2	Rådskonklusioner om beskyttelse af europæere mod terrorisme: Resultater og det videre arbejde - <i>Godkendelse</i>
10-13	Punkt 3	Rådskonklusioner om EU-strategien for barnets rettigheder - <i>Godkendelse</i>
14-17	Punkt 4	(Evt.) Rådsafgørelse om optagelse af hadforbrydelser og hadefuld tale på listen over strafbare handlinger i EU - <i>Generel indstilling</i>
18-25	Punkt 5	Prüm-II-forordningen - <i>Generel indstilling</i>
26-31	Punkt 6	Direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder - <i>Generel indstilling</i>

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

32-38	Punkt 7	Rådshenstilling om operationelt politisamarbejde - <i>Godkendelse</i>
39-42	Punkt 8	Forordning om oprettelse af en samarbejdsplatform til støtte for fælles efterforskningshold - <i>Generel indstilling</i>
43-50	Punkt 9	Forordning om digital udveksling i terrorsager - <i>Generel indstilling</i>
51-62	Punkt 10	Direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet - <i>Delvis generel indstilling</i>
63-65	Punkt 11	Samarbejde mellem kompetente myndigheder, der håndterer terrorbekæmpelse - <i>Status ved formandskabet for antiterrorgruppen (CTG)</i>
66-75	Punkt 12	EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) - <i>Statusorientering</i>
76-84	Punkt 13 a)	e-Beviser: Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager - <i>Statusorientering</i>
85-94	Punkt 13 b)	e-Beviser: Direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager - <i>Statusorientering</i>
95-98	Punkt 14 a)	Rapport om andre ikke-lovgivningsmæssige aktiviteter: Implementering af EU's narkotikastrategi og handlingsplan (2021-2025) - <i>Information fra formandskabet</i>
99-101	Punkt 14 b)	Rapport om andre ikke-lovgivningsmæssige aktiviteter: Kampen mod radikalisering - <i>Information fra formandskabet</i>

Dagsordenpunkt 1: Kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en politisk drøftelse af kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine. Det vides ikke på dette stadie, hvad dagsordenspunktet konkret dækker over, men det forventes, at der vil være tale om en bredere drøftelse, som bl.a. vil berøre arbejdet med at indsamle beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side tager man positivt imod en bredere politisk drøftelse om situationen i Ukraine med fokus på justitsområdet, ligesom man anser det for vigtigt, at det sikres, at indsatsen med hensyn til indsamling af beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine er effektiv og velkoordineret.

2. Baggrund

Rusland indledte den 24. februar 2022 en invasion af Ukraine. Sidenhen har der på tværs af de forskellige rådsformationer været afholdt en række møder for bl.a. at koordinere et fælles svar på Ruslands handlinger.

På justitsområdet har der således været afholdt en række møder, der har angået forskellige koordinations tiltag samt relevante lovgivningsinitiativer i lyset af situationen i Ukraine.

Drøftelserne om koordination har hovedsageligt angået, hvordan medlemsstaterne kan bidrage til arbejdet med at indsamle beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine.

Med hensyn til lovgivningsinitiativer fremsatte Kommissionen den 25. april 2022 et forordningsforslag om ændring af Eurojust-forordningen (forordning (EU) nr. 2018/1727) for så vidt angår Eurojusts indsamling, opbevaring og analyse af bevismateriale vedrørende folkedrab, forbrydelser mod men-

neskeheden og krigsforbrydelser (KOM(2022) 187 endelig). Forslaget har til formål at åbne op for, at Eurojust kan indsamle, opbevare og dele beviser for krigsforbrydelser og skal i et bredere perspektiv bane vejen for, at Eurojust mere effektivt kan understøtte medlemsstaternes indsatser på området. Europa-Parlamentet vedtog den 19. maj 2022 Kommissionens forslag, og på nuværende tidspunkt udestår kun Rådets endelige vedtagelse heraf, inden det kan træde i kraft.

Endvidere kan det i forhold til lovgivningsinitiativer nævnes, at der i Koordinationsudvalget vedrørende Politisamarbejde og Retligt Samarbejde i Straffesager (CATS) i Rådet har været en indledende drøftelse om behovet for at indføre EU-regler om straf for manglende overholdelse af såkaldte EU-sanktioner i form af indefrysning af aktiver. Det er sandsynligt, at denne drøftelse vil blive taget op på rådsmødet, ligesom Kommissionen inden for den nærmeste fremtid forventes at fremsætte et forslag til en rådsafgørelse, der skal udvide listen over EU-kriminalitetsområder i TEUF artikel 83, stk. 1, med henblik på at tilvejebringe traktathjemmel til at indføre de omtalte EU-sanktionsregler.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en politisk drøftelse vedrørende kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine. Formandskabet har på nuværende tidspunkt ikke offentliggjort yderligere om, hvad drøftelsen nærmere skal gå ud på.

Det forventes dog, at der vil være tale om en bredere drøftelse, som navnlig vil berøre indsamling af beviser for begåede krigsforbrydelser i Ukraine, Eurojusts rolle på området og spørgsmålet om behov for EU-regler om straf for manglende overholdelse af EU-sanktioner, herunder sanktioner indført som svar på Ruslands invasion af Ukraine.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til, at sagen skal drøftes på rådsmødet. Mere generelt forventes der dog bred enighed på EU-plan om at støtte op om kampen mod straffrihed i forhold til begåede forbrydelser i Ukraine.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen fordømmer på det kraftigste det russiske angreb på Ukraine, ligesom regeringen udtrykker sin fulde solidaritet med Ukraine og den ukrainske befolkning.

Fra dansk side tager man positivt imod en bredere politisk drøftelse om situationen i Ukraine med fokus på justitsområdet. Derudover anser man det for vigtigt, at det sikres, at indsatsen med hensyn til indsamling af beviser for potentielt begåede krigsforbrydelser i Ukraine er effektiv og velkoordineret, herunder på EU-plan.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 2: Rådskonklusioner om beskyttelse af europæere mod terrorisme: Resultater og det videre arbejde

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på godkendelse af rådskonklusioner om ”Beskyttelse af europæere mod terrorisme: Resultater og det videre arbejde”. Rådskonklusionerne indeholder en række opfordringer til medlemsstaterne og Kommissionen med henblik på at styrke kampen mod terrorisme. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne støtte rådskonklusionerne.

2. Baggrund

EU har i de senere år iværksat en række tiltag til bekæmpelse af terrorisme, herunder bl.a. tiltag til at forebygge radikaliserings, styrke informationsudvekslingen og digitalisere det retlige samarbejde. Konkret omfatter disse tiltag bl.a. vedtagelse af EU's dagsorden for bekæmpelse af terrorisme i EU, vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2021/784 af 29. april 2021 om håndtering af udbredelsen af terrorrelateret indhold online (TCO-forordningen) samt godkendelse af Rådets konklusioner af 7. juni 2021 om covid-19-pandemiens konsekvenser for terrortruslen.

Det franske formandskab har udarbejdet et udkast til et sæt rådskonklusioner om ”Beskyttelse af europæere mod terrorisme: Resultater og det videre arbejde”, som er sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på godkendelse. Rådskonklusionerne skal bl.a. ses i lyset af, at Frankrig på området for retlige og indre anliggende har kampen mod terrorisme og radikaliserings som en af sine prioriteter for formandskabsperioden.

Rådskonklusionerne har været forhandlet i rådsarbejdsgruppen om terrorisme.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne har til formål at styrke EU's indsats mod terror gennem en række opfordringer til medlemsstaterne og Kommissionen.

Rådskonklusionerne tager udgangspunkt i seks områder, der er identificeret som udfordringer eller forbedringspunkter:

- Konsekvenserne af ustabilitet i det internationale samfund, herunder bl.a. konsekvenserne af situationen i henholdsvis Afghanistan og Ukraine,
- Styrket anvendelse af Schengen-informationssystemet (SIS) til at overvåge og opdage personer, der udgør en terrortrussel,
- Styrket koordination i forbindelse med indrejseforbud og udvisning af personer, der udgør en trussel mod sikkerheden i EU,
- Styrket udveksling af informationer vedrørende personer, der udgør en terrortrussel,
- Bekæmpelse af truslen fra aktører, der bidrager til radikaliserings, og
- Adgang til nødvendige data i kampen mod terrorisme.

Rådskonklusionerne opstiller på denne baggrund en række opfordringer til medlemsstaterne med henblik på at styrke kampen mod terror.

Med henblik på at beskytte det europæiske territorium opfordres medlemsstaterne bl.a. til at styrke informationsudvekslingen for så vidt angår søgeresultater i SIS, at anvende indrejseforbud mod personer, der udgør en terrortrussel, i det omfang det efter national ret er muligt, samt fortsat at anvende SIS-spærringer af personer, der udgør en terrortrussel.

Derudover opfordres medlemsstaterne til bl.a. at styrke samarbejdet mellem terrorbekæmpelsesmyndigheder og udlændingemyndigheder samt til at undersøge mulighederne for på EU-niveau at styrke kampen mod aktører, der bidrager til radikaliserings og ekstremisme, herunder også gennem økonomiske foranstaltninger rettet mod disse aktører. Medlemsstaterne opfordres endvidere til bl.a. at fortsætte drøftelserne med alle relevante parter om etablering af balancerede rammer for adgang til digitale data, herunder også adgangen til krypteret indhold og nye teknologier såsom kunstig intelligens. Endelig opfordres medlemsstaterne til fortsat at vurdere de afledte konsekvenser for terrortruslen af Ruslands invasion af Ukraine.

Rådskonklusionerne opstiller derudover en række anbefalinger til Kommissionen. Kommissionen opfordres således til at overveje og vurdere lovgiv-

ningsmæssige og tekniske ændringer, der skal gøre det muligt for medlemsstaterne frivilligt at blive informeret om søgeresultater i SIS vedrørende fremmedkrigere med henblik på at styrke informationsudvekslingen og adgangen til data. Kommissionen opfordres derudover til at overveje en række andre foranstaltninger vedrørende indrejseforbud for terrorismistænkte samt styrket informationsudveksling i forbindelse med ansøgninger om international beskyttelse af personer, der udgør en terrortrussel.

Kommissionen opfordres videre til at udforske mulighederne for at opstille økonomiske foranstaltninger mod aktører, der bidrager til radikaliserings og ekstremisme, eller som ikke respekterer EU's grundlæggende regler og værdier.

Endelig opfordres Kommissionen til at vurdere behovet for at vedtage EU-regler om straf for ulovlig våbenhandel samt til at fortsætte arbejdet med at etablere en EU-vidensdatabase om forebyggelse af radikaliserings.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser, da rådskonklusionerne ikke er bindende. Såfremt Kommissionen følger op med konkrete forslag som følge af opfordringerne i rådskonklusionerne, vil de eventuelle økonomiske konsekvenser heraf skulle vurderes særskilt.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen. Medlemsstaterne forventes dog generelt at støtte op om rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at styrke samarbejdet på terrorbekæmpelsesområdet i EU. Det forventes derfor, at man fra dansk side vil kunne støtte rådskonklusionerne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 3: Rådskonklusioner om EU-strategien for barnets rettigheder

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner om EU-strategien for barnets rettigheder. Rådskonklusionerne har overordnet set til formål at sætte fokus på beskyttelse og fremme af børns rettigheder i EU og resten af verden. Et tidligere udkast til rådskonklusioner om samme emne var på dagsordenen for rådsmødet den 7.-8. oktober 2021, som dog ikke blev vedtaget grundet manglende enstemmighed i Rådet. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side bakker man op om, at der med rådskonklusionerne sættes fokus på beskyttelse og fremme af børns rettigheder.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 24. marts 2021 en meddelelse om en EU-strategi om barnets rettigheder (KOM(2021) 142 endelig).

Strategien bygger på tidligere meddelelser fra Kommissionen om barnets rettigheder og på gældende regelsæt og politikker. Strategien er forankret i FN's konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen) og de tre valgfrie protokoller hertil samt FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (handicapkonventionen), og den skal bidrage til at opfylde FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Den har også forbindelse til Europarådets standarder for børns rettigheder og til dets strategi for barnets rettigheder (2016-2021). Strategien er endvidere baseret på EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder.

Det overordnede mål med strategien er at skabe det bedst mulige liv for børn i EU og resten af verden. Der foreslås i strategien en række målrettede tiltag på tværs af seks tematiske områder, som hver især fastlægger prioriteterne for EU's indsats i de kommende år:

1. Deltagelse i det politiske og demokratiske liv: EU sørger for, at børn kan være aktive borgere og medlemmer af demokratiske samfund
2. Samfundsøkonomisk inklusion, sundhed og uddannelse: EU skal bekæmpe børnefattigdom og fremme inklusive og børnevenlige samfunds-, sundheds- og uddannelsessystemer
3. Bekæmpelse af vold mod børn og sikring af, at børn beskyttes: EU skal hjælpe børn til at vokse op uden vold
4. Børnevenlig retspleje: Et EU, hvor retssystemet værner om børns rettigheder og behov
5. Digital- og informationssamfundet: Et EU, hvor børn kan færdes sikkert i det digitale miljø og udnytte dets muligheder
6. Den globale dimension: EU skal støtte og beskytte børn og styrke deres indflydelse på globalt plan, herunder under kriser og konflikter

Det tidligere slovenske formandskab tog på baggrund af strategien initiativ til at udarbejde et udkast til rådskonklusioner om EU-strategien for barnets rettigheder, som blev forhandlet i arbejdsgruppen om Grundlæggende Rettigheder, Borgerlige Rettigheder og Fri Bevægelighed for Personer (FREMP), før den endelige tekst blev forelagt til vedtagelse på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2021. Rådskonklusionerne blev imidlertid ikke vedtaget grundet manglende enstemmighed i Rådet, hvorefter arbejdet med rådskonklusionerne blev genoptaget.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 har det franske formandskab sat et revideret udkast til rådskonklusioner om EU-strategien for barnets rettigheder på dagsordenen med henblik på vedtagelse.

3. Formål og indhold

Det overordnede formål med rådskonklusionerne er at sætte fokus på beskyttelse og fremme af børns rettigheder i EU og resten af verden.

Rådskonklusionerne sætter bl.a. fokus på, at børn fuldt ud er rettighedsindehavere, og at børns rettigheder er fundamentale rettigheder, som skal tænkes ind i alle relevante politikker og lovgivning, både på nationalt og EU-plan.

I rådskonklusionerne opfordres Kommissionen til at samarbejde med EU-medlemsstaterne om at implementere samtlige tiltag i EU-strategien for barnets rettigheder og til at støtte EU-medlemsstaterne i deres bestræbelser på at styrke deres standarder for børns rettigheder.

Rådskonklusionerne indeholder endvidere en række opfordringer til EU-medlemsstaterne, herunder til at:

1. udvikle omfattende politikker og tiltag for at sikre rettigheder for alle børn,
2. øge bestræbelserne på at forebygge og reagere på alle former for vold mod børn,
3. udvikle og støtte den nødvendige implementering af EU's juridiske garantier om beskyttelse af børns fundamentale rettigheder i krise eller nødsituationer uden diskrimination og ved at høre og tage højde for barnets holdninger i overensstemmelse med barnets alder og modenhed samtidig med, at der på behørig vis tages højde for barnets bedste,
4. styrke medlemsstaternes retssystemer, således at retssystemerne fuldt ud er i overensstemmelse med børns rettigheder,
5. investere i at sikre lige adgang for alle børn til at begå sig digitalt, herunder sætte børn i stand til at være bevidste brugere af digitale medier ved at give børn viden og evner, som er nødvendige for kritisk at kunne undersøge, evaluere og producere digitalt indhold, og
6. yde et aktivt bidrag til arbejdet i EU-netværket for børns rettigheder (EU Network for Children's Rights), som er etableret af Kommissionen med det formål at facilitere dialog og gensidig læring mellem EU-medlemsstaterne og til at støtte implementering, overvågning og evaluering af EU-strategien for barnets rettigheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser, da rådskonklusionerne ikke er bindende. Såfremt Kommissionen følger op med konkrete

forslag som følge af opfordringerne i rådskonklusionerne, vil de eventuelle økonomiske konsekvenser heraf skulle vurderes særskilt.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkastet til rådskonklusioner er forhandlet i FREMP-arbejdsgruppen. Udkastet til rådskonklusionerne har overordnet set fået en positiv modtagelse. På nuværende tidspunkt er det dog ikke alle medlemsstater, der har udtrykt endelig støtte til det foreliggende udkast. Formandskabet har indledt bilaterale drøftelser med henblik på at opnå støtte til konklusionerne på rådsmødet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om, at der med rådskonklusionerne sættes fokus på beskyttelse og fremme af barnets rettigheder.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2021.

Dagsordenpunkt 4: (Evt.) Rådsafgørelse om optagelse af hadforbrydelser og hadefuld tale på listen over strafbare handlinger i EU

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 777 endelig

1. Resumé

Sagen vil eventuelt blive behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling. Sagen optrådte oprindeligt på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3.-4. marts 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling eller en politisk drøftelse. Da det op til rådsmødet ikke var muligt at sikre enstemmighed i Rådet til vedtagelsen af en generel indstilling, blev sagen i stedet genstand for en politisk drøftelse. Forslaget til rådsafgørelsen har til formål at inkludere hadefuld tale og hadforbrydelser på listen over kriminalitetsområder i TEUF artikel 83, stk. 1. Sagen er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for EU's fokus på bekæmpelse af hadefuld tale og hadforbrydelser. Fra dansk side kan man derfor støtte intentionen bag forslaget om at optage hadforbrydelser og hadefuld tale på listen over kriminalitetsområder.

2. Baggrund

Kommissionen har i de seneste år haft som fokuspunkt at styrke bekæmpelsen af hadefuld tale og hadforbrydelser. I 2016 lancerede Kommissionen således sammen med en række internetplatforme et EU-adfærdskodeks om bekæmpelse af hadefuld tale online, ligesom Kommissionen i 2020 lancerede en EU-handlingsplan for bekæmpelse af racisme (KOM(2020) 565 endelig).

I sit arbejdsprogram for 2021 bebudede Kommissionen endvidere i lyset af stigningen i antisemitisk vold og hadforbrydelser at ville tage skridt til at fremlægge en omfattende strategi for bekæmpelse af antisemitisme, hvilket den 5. oktober 2021 udmøntede sig i en EU-strategi for bekæmpelse af antisemitisme og fremme af jødisk liv (KOM(2021) 615 endelig).

I arbejdsprogrammet blev det endvidere varslet, at Kommissionen i løbet af 2021 agtede at fremsætte et initiativ, der udvidede listen over kriminalitetsområder i EU til at omfatte hadforbrydelser og hadefuld tale. Som opfølgning herpå fremlagde Kommissionen den 9. december 2021 et forslag til en rådsafgørelse, der har til formål at udvide den nævnte liste til at omfatte hadforbrydelser og hadefuld tale (KOM(2021) 777 endelig).

3. Formål og indhold

Sagen vil eventuelt blive behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling vedrørende Kommissionens forslag til rådsafgørelse om at inkludere hadefuld tale og hadforbrydelser på listen over kriminalitetsområder i TEUF artikel 83, stk. 1.

Sagen optrådte oprindeligt på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3.-4. marts 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling eller en politisk drøftelse. Da det op til rådsmødet ikke var muligt at sikre enstemmighed i Rådet til vedtagelsen af en generel indstilling, blev sagen i stedet genstand for en politisk drøftelse.

Kommissionens forslag er det første trin i den to-trins-procedure, som er foreskrevet i TEUF artikel 83, stk. 1.

Det første trin er således, at Rådet efter Europa-Parlamentets godkendelse enstemmigt vedtager en afgørelse, der udpeger hadefuld tale og hadforbrydelser som yderligere kriminelle områder, der opfylder kriterierne i TEUF artikel 83, stk. 1. En sådan afgørelse vil udvide listen over kriminalitetsområder i TEUF artikel 83, stk. 1, til at omfatte hadefuld tale og hadforbrydelser som en EU-forbrydelse. Dette vil derfor skabe et retsgrundlag, der gør det muligt for Europa-Parlamentet og Rådet ved hjælp af direktiver at fastsætte minimumsregler for definitionen af strafbare handlinger og sanktioner på dette kriminalitetsområde.

Som et andet trin og på baggrund af det ovenfor nævnte retsgrundlag kan Kommissionen foreslå, at der vedtages direktiver om minimumsregler for definitioner af og sanktioner for hadefuld tale og hadforbrydelser. Direktiverne skal vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med den almindelige lovgivningsprocedure.

Dagsordenspunktet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 vedrører alene det første trin i processen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Rådet skal i medfør af proceduren i TEUF artikel 83, stk. 1, indhente Europa-Parlamentets godkendelse, inden Rådet kan vedtage en afgørelse om at udvide listen over kriminelle områder i TEUF artikel 83, stk. 1.

Europa-Parlamentet skal derfor høres, inden Rådet kan vedtage en afgørelse om at udvide listen over kriminelle områder i TEUF artikel 83, stk. 1, til at omfatte hadefuld tale og hadforbrydelser. Europa-Parlamentet har ikke afgivet en udtalelse i sagen.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i sin meddelelse af 9. december 2021 til Europa-Parlamentet og Rådet om at udvide listen over EU-forbrydelser til at omfatte hadefuld tale og hadforbrydelser anført, at hadefuld tale og hadforbrydelser på nuværende tidspunkt ikke er omfattet listen over EU-forbrydelser. Kommissionen har i sin meddelelse videre anført, at det er nødvendigt at identificere hadefuld tale og hadforbrydelser som nye og selvstændige EU-forbrydelser efter TEUF artikel 83, stk. 1, hvis der på EU-niveau skal fastsættes minimumsregler for, hvad der anses som strafbar hadefuld tale og hadforbrydelser, samt for straffene herfor. Det anføres på den baggrund, at tiltaget er nødvendigt for den effektive, strafferetlige bekæmpelse af disse kriminalitetstyper på EU-niveau.

Endelig har Kommissionen anført, at nærhedsprincippet er indlejret i kriterierne i TEUF artikel 83, stk. 1, om, at der skal være tale om et område med kriminalitet af særlig grov karakter, som har en grænseoverskridende dimension. Ifølge Kommissionen er forslaget således i overensstemmelse med nærhedsprincippet, fordi det opfylder kriterierne i TEUF artikel 83, stk. 1.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Kommissionens forslag til rådsafgørelse om at inkludere hadefuld tale og hadforbrydelser på listen over kriminalitetsområder i TEUF artikel 83, stk. 1, er omfattet af retsforbeholdet og finder derfor ikke anvendelse i Danmark.

Det samme gælder direktiver vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet i henhold til TEUF artikel 83, stk. 1, om minimumsregler for definitionen af strafbare handlinger samt sanktioner herfor.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen har ingen andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de andre medlemsstaters holdning.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for tiltag, der kan modvirke hadefuld tale og hadforbrydelser. Fra dansk side kan man derfor støtte op om intentionen bag forslaget om at optage hadforbrydelser og hadefuld tale på listen over EU-forbrydelser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 3.-4. marts 2022.

Dagsordenpunkt 5: Prüm-II-forordningen

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 784 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til Prüm II-forordningen. Kommissionen fremsatte den 8. december 2021 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om elektronisk udveksling af data med henblik på politisamarbejde (omtalt som Prüm II). Forslaget har til formål at forbedre, strømline og lette udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder med henblik på at bidrage til EU's indre sikkerhed. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Fra dansk side er man umiddelbart positivt indstillet over for forslaget materielle dele, som må forventes at styrke det europæiske politisamarbejde. Hvis forslaget vedtages i sin nuværende form, står Danmark over for at skulle forlade Prüm-samarbejdet, som Danmark ellers deltager i i dag. Regeringen arbejder derfor aktivt for at finde en løsning, hvor Danmarks fremtidige deltagelse i Prüm-samarbejdet sikres.

2. Baggrund

Den 24. juli 2020 fremlagde Kommissionen sin strategi for EU's sikkerhedsunion (KOM(2020) 605 endelig). Et af initiativerne heri er en EU-kodeks for politisamarbejde og koordinering af politiet i krisesituationer, som også er et element i Kommissionens Schengenstrategi af 2. juni 2021 (KOM(2021) 277 endelig).

På den baggrund fremsatte Kommissionen den 8. december 2021 tre forslag, der tilsammen udgør en fælles kodeks for politisamarbejde. Udover nærværende forslag til en forordning om automatiseret dataudveksling med henblik på politisamarbejde (Prüm II) fremsatte Kommissionen således også et forslag til rådshenstilling om operationelt politisamarbejde og et forslag til et direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder.

Forslaget til forordning er oversendt til Rådet den 26. januar 2022 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 16, stk. 2, artikel 87, stk. 2, litra a, og artikel 88, stk. 2, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Ifølge artikel 1 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for Danmark, ligesom de ikke finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

Danmark tager derfor ikke del i vedtagelsen af forordningen, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.

Det bemærkes, at Danmark i dag deltager i Prüm-samarbejdet på mellemstatsligt grundlag, og de rammeafgørelser, der aktuelt ligger til grund for samarbejdet, er ikke omfattet af det danske retsforbehold.

Prüm-samarbejdet kan overordnet inddeles i to søjler: En søjle om informationsudveksling og en søjle om operativt politisamarbejde. Søjlen om informationsudveksling omhandler adgangen for medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder til at foretage automatiske søgninger i andre medlemsstaters registre over DNA- og fingeraftryksoplysninger via en hit/no-hit-fremgangsmåde samt direkte i andre landes motorkøretøjsregistre.

Prüm-rammeafgørelserne indebærer i relation til DNA-oplysninger og fingeraftryk, at der gives hver medlemsstat en begrænset adgang til de andre medlemsstaters DNA- og fingeraftryksregistre med henblik på at få oplyst, om en DNA-profil eller et fingeraftryk er kendt i en anden medlemsstat (et såkaldt "hit"). Hvis den søgende medlemsstat vil have yderligere oplysninger, må der fremsættes anmodning til den pågældende medlemsstat efter reglerne om retshjælp m.v.

I forhold til oplysninger i køretøjsregistre medfører Prüm-rammeafgørelserne, at medlemsstaterne – ligesom for DNA- og fingeraftryksoplysninger – kan søge direkte i andre medlemsstaters køretøjsregistre. For så vidt angår køretøjsregistre er der dog ikke kun tale om hit/no-hit-fremgangsmåde, idet medlemsstaterne i visse tilfælde tillige har direkte adgang til visse oplysninger vedrørende ejere og køretøjer.

Søjlen om operativt politisamarbejde angår bl.a. bistand i visse beredskabssituationer og findes i artikel 17-23 i rådsafgørelse 2008/615/RIA. Disse og

en række andre bestemmelser i rådsafgørelserne berøres ikke af forslaget og ændres således ikke som følge af forslaget. Danmark vil derfor også fremover kunne deltage i denne del af Prüm-samarbejdet.

Forslaget har siden fremsættelsen været forhandlet i rådsarbejdsgruppen vedrørende Udveksling af RIA-Oplysninger (IXIM).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til forslaget.

3. Formål og indhold

Forslaget har overordnet til formål at forbedre, strømline og lette udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder med henblik på forebyggelse, afsløring og efterforskning af strafbare handlinger og terrorhandlingerne mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder samt Europol.

Mere specifikt har forslaget til formål at i) tilvejebringe en bedre og mere effektiv it-løsning til automatisk udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, ii) sikre at mere relevant data er tilgængelig for medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder i form af en udvidelse af de datakategorier, der kan søges i, iii) integrere Europol i Prüm-rammen og sikre adgang til relevante data fra Europols databaser i den forbindelse og iv) give medlemsstaterne hurtig og effektiv adgang til de bagvedliggende centrale oplysninger i tilfælde af at en søgning medfører et match.

Central router

Med forslaget lægges der op til at etablere en central router til brug for søgning i biometriske data, som skal fungere som forbindelsespunkt mellem medlemsstaterne. Det vil indebære, at de nationale databaser i hver medlemsstat forbindes til den centrale router i stedet for at oprette forbindelse til hinanden. Routeren erstatter således Prüm-samarbejdets nuværende it-struktur, der er baseret på bilaterale forbindelser mellem medlemsstaternes nationale databaser. Der lægges op til at lade EU's Agentur for den Operationelle forvaltning af Store IT-systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed (eu-LISA) stå for udvikling og drift af den centrale router.

Det bemærkes, at den centrale router ikke indebærer, at data lagres centralt. Således vil data ifølge forslaget som hidtil blive indsamlet og lagret nationalt.

Derudover foreslås det også at oprette et egentligt europæisk politiregisterindekssystem (EPRIS) som konsekvens af, at politiregistre foreslås tilføjet som datakategori, jf. nedenfor.

Udvidelse af datakategorier

Med forslaget lægges der op til at tilføje to yderligere datakategorier i form af ansigtsbilleder og politiregistre til Prüm-samarbejdet, udover de oplysninger der hidtil har været omfattet af samarbejdet, dvs. DNA-oplysninger, fingeraftryksoplysninger og oplysninger i køretøjsregistre.

Det bemærkes, at der lægges op til at gøre deltagelse i udvekslingen af politiregistre frivillig.

Med hensyn til ansigtsbilleder bemærkes det, at medlemsstaterne ifølge forslaget ikke må stille data til rådighed, som gør det muligt direkte at identificere en fysisk person. Derudover bemærkes det, at Kommissionen i sin konsekvensanalyse af forslaget har understreget, at den foreslåede tilføjelse af ansigtsbilleder til Prüm-samarbejdet ikke forudsætter nogen form for kunstig intelligens, ligesom forslaget heller ikke indebærer profilering.

Forslaget indebærer ikke en forpligtelse for medlemsstaterne til at lagre nye datakategorier, men alene en mulighed for at søge i hinandens eksisterende databaser.

Europol

Der lægges op til at tilføje Europol til Prüm-samarbejdet, dels ved at give medlemsstaterne mulighed for at søge i biometriske data fra tredjelande, som er i Europols besiddelse, dels ved at give Europol mulighed for at søge i medlemsstaternes registre. Dette vil ifølge Kommissionen både styrke Europol, men også tilføje vigtige oplysninger om mistænkte og dømte terrorister og kriminelle fra flere tredjelande til gavn for medlemsstaterne.

Opfølgende udveksling af oplysninger efter et hit

Det foreslås videre at indføre en ny, opfølgende proces i tilfælde af, at en søgning resulterer i et match. Det foreslås således, at den anmodende medlemsstat senest 24 timer efter, at et match er bekræftet, sender en række oplysninger, herunder om navn, fødselsdato og nationalitet, til den anmodende

medlemsstat. Det fremgår videre af forslaget, at enhver udveksling af oplysninger herudover bør reguleres af Kommissionens forslag til et direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder.

Det bemærkes, at de nuværende regler i Prüm-samarbejdet ikke indeholder regler for udveksling af oplysninger efter et match. Udveksling af oplysninger efter et match sker i dag via de sædvanlige procedurer om gensidig retshjælp.

Søgeformål

Endelig foreslås det at tilføje et nyt søgeformål til Prüm-samarbejdet. Der lægges således op til at give medlemsstaterne mulighed for at søge efter forsvundne personer og uidentificerede menneskelige rester. Derudover videreføres de hidtidige formål bag søgninger i Prüm-samarbejdet, nemlig at forebygge, afsløre og efterforske strafbare handlinger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forhold til nærhedsprincippet anført, at der er behov for en fælles EU-indsats for at imødegå begrænsningerne i det nuværende Prüm-samarbejde.

Kommissionen anfører videre, at forbedringen af informationsudveksling mellem politi- og retshåndhævende myndigheder i EU ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne isoleret set på grund af kriminalitetsbekæmpelsens og sikkerhedsspørgsmålenes grænseoverskridende karakter. Medlemsstaterne er derfor gensidigt afhængige i den henseende.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Prüm-samarbejdet er i dag reguleret i to rådsafgørelser 2008/615/RIA om intensivering af det grænseoverskridende samarbejde, navnlig om bekæmpelse af terrorisme og grænseoverskridende kriminalitet og 2008/616/RIA om gennemførelse af afgørelse 2008/615/RIA om intensivering af det græn-

seoverskridende samarbejde, navnlig om bekæmpelse af terrorisme og grænseoverskridende kriminalitet. Samarbejdet kan overordnet inddeles i to søjler: En søjle om informationsudveksling og en søjle om operativt politisamarbejde.

Rådsafgørelserne er gennemført i dansk ret ved lov nr. 479 af 17. marts 2008 om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register, retsplejeloven, lov om registrering af køretøjer og lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Gennemførelse af Prüm-afgørelsen om udveksling af oplysninger om dna-profiler, fingeraftryk og køretøjer m.v.).

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

De lovgivningsmæssige konsekvenser vil skulle afklares nærmere, jf. pkt. 10 nedenfor. Såfremt Danmark må forlade Prüm-samarbejdet vedrørende informationsudveksling, vil der som udgangspunkt heller ikke længere være behov for at opretholde danske regler herom, herunder reglerne i henholdsvis lov om Det Centrale DNA-profil-register, retsplejeloven og lov om registrering af køretøjer om, at retshåndhævende myndigheder i andre medlemsstater må foretage elektronisk søgning i de danske registre over henholdsvis DNA-oplysninger, fingeraftryksoplysninger og oplysninger fra Køretøjsregistret.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, og det er derfor ikke bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

En vedtagelse af forslaget vil få indvirkning på eu-LISA's og Europols budget og personalebehov, hvortil det bemærkes, at Danmark finansierer ca. 2 pct.

For eu-LISA anslås det, at der vil være behov for et yderligere budget på ca. 16 mio. EUR og ca. 10 yderligere stillinger i den samlede flerårige finansielle ramme-periode (FFR) for at sikre, at eu-LISA har de nødvendige ressourcer til at håndhæve de opgaver, der er tildelt agenturet i dette forslag til forordning. Det budget, der er afsat til eu-LISA, vil blive modregnet i instrumentet for grænseforvaltning og visa (IGFV).

For Europols vedkommende anslås det, at der vil være behov for et yderligere budget på ca. 7 mio. EUR og ca. 5 yderligere stillinger i den samlede FFR-periode for at sikre, at Europol har de nødvendige ressourcer til at

håndhæve de opgaver, der er tildelt agenturet i dette forslag til forordning. Det budget, der er afsat til Europol, vil blive modregnet i Fonden for Intern Sikkerhed (ISF).

Danmark har en samarbejdsaftale med Europol, som indebærer, at Danmark bidrager til Europols indtægter med et årligt beløb, der beregnes i henhold til Danmarks bruttonationalindkomst (BNI) som en procentdel af de deltagende landes, herunder Danmarks, BNI. Danmark modtager imidlertid refusion for de forbeholdsråmte dele heraf baseret på den danske BNI-andel, der vurderes at kunne finansiere Danmarks direkte betaling for deltagelse i Europol-samarbejdet, jf. Europol-aftalens artikel 22.

Såfremt Danmark kan deltage i det fremtidige Prüm-samarbejde, jf. pkt. 10 nedenfor, vil yderligere økonomiske konsekvenser skulle vurderes særskilt, herunder behovet for tilpasninger og udvikling af it samt behovet for yderligere personaleresourcer i bl.a. politiet. Dette vil forventeligt medføre væsentlige yderligere merudgifter.

Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningen, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter skal afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke umiddelbart at have andre konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Forslaget har tidligere været sendt i høring hos Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Amnesty International bemærker, at forslaget giver anledning til generelle såvel som konkrete menneskeretlige bekymringer. Amnesty International stiller sig således grundlæggende kritisk over for forslaget om at tilføje ansigtsbilleder og politiregistre som nye datakategorier til Prüm-samarbejdet. Amnesty International advarer også mod forslagets opfølgende procedure samt Europols nye rolle i Prüm-samarbejdet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er umiddelbart positivt indstillet over for forslaget materielle elementer, som må forventes at styrke det grænseoverskridende politisamarbejde, navnlig ved at smidiggøre udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaternes politimyndigheder.

Hvis forslaget vedtages i sin nuværende form, står Danmark over for at skulle forlade Prüm-samarbejdet, fordi forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Det er Justitsministeriets vurdering, at en situation, hvor Danmark må forlade Prüm-samarbejdet om dataudveksling, vil stille dansk politi dårligere end i dag i samarbejdet med de øvrige medlemsstater. Regeringen arbejder derfor aktivt for at finde en løsning, hvor Danmarks fremtidige deltagelse i Prüm-samarbejdet sikres, herunder hvor forslaget helt eller delvist vil kunne udgøre en videreudvikling af Schengenreglerne med den virkning, at Danmark efter forslagets vedtagelse vil kunne tilslutte sig forslaget i medfør af den såkaldte Schengenmekanisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg fik den 23. februar 2022 tilsendt et grund- og nærhedsnotat om forslaget.

Dagsordenpunkt 6: Direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 782 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA. Forslaget har til formål at lovgive om de organisatoriske og proceduremæssige aspekter af informationsudveksling med henblik på at bidrage til en effektiv udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Da direktivet udgør en videreudvikling af Schengenreglerne, træffer Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen af forslaget afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre direktivet i dansk ret. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Fra dansk side er man positivt indstillet over for forslaget.

2. Baggrund

Den 24. juli 2020 fremlagde Kommissionen sin strategi for EU's sikkerhedsunion (KOM(2020) 605 endelig). Et af initiativerne heri er en EU-kodeks for politisamarbejde og koordinering af politiet i krisesituationer, som også er et element i Kommissionens Schengenstrategi af 2. juni 2021 (KOM(2021) 277 endelig).

På den baggrund fremsatte Kommissionen den 8. december 2021 tre forslag, der tilsammen udgør en fælles kodeks for politisamarbejde. Udover nærværende forslag til et direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder fremsatte Kommissionen således også forslag til rådshenstilling om operationelt politisamarbejde og forslag til en forordning om automatiseret dataudveksling med henblik på politisamarbejde (Prüm II).

Forslaget til direktiv bygger på og erstatter Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA, som i dag fastsætter rammerne for udveksling af visse op-

lysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, herunder principperne for udveksling af oplysninger samt formularer for anmodninger og regler om svarfrist.

Forslaget til direktiv er oversendt til Rådet den 26. januar 2022 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF 87, stk. 2, litra a, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark vil derfor inden seks måneder efter vedtagelsen af direktivet skulle meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre dette.

Forslaget har siden fremsættelsen været forhandlet i rådsarbejdsgruppen vedrørende Udveksling af RIA-Oplysninger (IXIM).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til forslaget.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at lovgive om de organisatoriske og proceduremæssige aspekter af informationsudveksling med henblik på at bidrage til en effektiv udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU.

Fælles regler for anmodninger om oplysninger

Med forslaget fremsættes overordnet en række fælles regler for udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU, når det er nødvendigt for at forebygge, afsløre eller efterforske strafbare handlinger. Således lægges der med forslaget op til, at anmodninger om oplysninger skal rettes til medlemsstaternes centrale kontaktpunkter (Single Point of Contact/SPOC). Som konsekvens heraf indebærer forslaget også en forpligtelse for medlemsstaterne til at udpege eller oprette en sådan SPOC, som skal have til opgave at koordinere udvekslingen af oplysninger mellem de retshåndhævende myndigheder.

Forslaget indeholder derudover krav til, hvilke oplysninger anmodningerne skal indeholde, ligesom der angives en række årsager til, at medlemsstaterne kan afslå anmodninger. Et afslag på en anmodning skal ifølge forslaget ledsages af en begrundelse herfor.

Princippet om lige adgang, tilgængelighedsprincippet og fortrolighedsprincippet

Forslaget er baseret på tre grundlæggende principper for udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne; i) princippet om lige adgang, hvorom det gælder, at der i det væsentlige skal være de samme betingelser for udveksling af oplysninger inden for en medlemsstat som mellem medlemsstater, ii) tilgængelighedsprincippet, som siger, at hvis der foreligger relevante oplysninger om en strafbar handling i en medlemsstat, skal disse oplysninger i videst mulige omfang også gøres tilgængelige for andre medlemsstater og endelig iii) fortrolighedsprincippet, hvorefter medlemsstaterne, når de modtager fortrolige oplysninger fra andre medlemsstater, er forpligtede til at beskytte oplysningerne i overensstemmelse med kravene i den pågældende medlemsstats nationale lovgivning, der giver en tilsvarende grad af fortrolighed.

Nærmere regler for SPOC'en

Som anført ovenfor får de nationale SPOC's med forslaget en central rolle og skal koordinere udvekslingen af oplysninger omfattet af direktivet. På den baggrund fastsætter forslaget en række krav til, hvilke opgaver SPOC'en skal varetage, herunder at modtage og evt. videresende anmodninger om oplysninger. Derudover omfatter forslaget også en række krav til SPOC'ens kapacitet og sammensætning, herunder at SPOC'en sikres adgang til de nødvendige oplysninger, og at SPOC'en kan udføre sine opgaver 24 timer i døgnet, året rundt.

Endvidere lægges der med forslaget også op til at indføre en række differentierede tidsfrister for, hvor lang tid SPOC'en har til at besvare anmodning. Tidsfristen afhænger af anmodningens karakter og spænder fra 8 timer for visse hasteanmodninger, 3 kalenderdage for hasteanmodninger, som kræver indhentelse af en retskendelse, og 7 kalenderdage for øvrige ikke-hastende anmodninger.

SIENA

Med forslaget lægges der op til at gøre SIENA, som er betegnelsen for Europols netværksprogram til sikker informationsudveksling, til den obligatoriske kommunikationskanal for alle overførsler og meddelelser efter direktivet. Formålet hermed er at dæmpe op for antallet af forskellige kommunikationskanaler, som anvendes mellem medlemsstaterne, som ifølge Kommissionen hæmmer effektiv udveksling af oplysninger.

Herunder lægges der også op til, at medlemsstaterne skal orientere Europol, når der udveksles oplysninger eller meddelelser i tilknytning hertil, hvis oplysningerne vedrører lovovertrædelser, der er omfattet af Europols målsætninger. Således skal Europol modtage en kopi af de omfattede oplysninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører med henvisning til behovet for en europæisk indsats mod organiseret kriminalitet og terrorisme, at det er nødvendigt med fælles regler for udveksling af oplysninger på EU-plan.

Videre anfører Kommissionen, at EU er bedre rustet end de enkelte medlemsstater til at sikre sammenhængen på tværs af de indsatser, der gennemføres på nationalt plan, håndtere forskellene i national praksis, forebygge dobbeltarbejde, overlapninger og usikkerheder og i sidste ende tilvejebringe en effektiv modforanstaltning mod grænseoverskridende kriminalitet og terrorisme. Samtidig understreger Kommissionen, at retshåndhævelsessamarbejde på EU-plan ikke erstatter nationale politikker om intern sikkerhed eller det arbejde, der udføres af de nationale retshåndhævende myndigheder.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Med forslaget ophæves Rådets rammeafgørelse 2006/960/RIA. Den nævnte rammeafgørelse er gennemført i dansk ret ved lov nr. 1559 af 20. december 2006 om ændring af lov om Det Centrale DNA-profil-register.

Således følger det i dag af DNA-profilregisterlovens § 5, stk. 1, nr. 2, at der til brug for identifikation af personer kan videregives oplysninger fra Det Centrale DNA-profil-register til den kompetente retshåndhævende myndighed i en medlemsstat i EU eller et tredjeland, der deltager i samarbejdet under Schengenkonventionen, til brug for en kriminalefterforskning eller en kriminalefterretningsoperation.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark vil derfor inden seks måneder efter vedtagelsen af direktivet skulle meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre dette.

Kommissionen skønner, at forslaget vil indebære en engangsudgift til it-opgraderinger på maksimalt 11,5 mio. EUR. Dette beløb fordeler sig som følger:

1. 1,5 mio. EUR til oprettelse af sagsstyringssystemer (CMS) i ti medlemsstater
2. 1 mio. EUR til at integrere SIENA i CMS'et for de centrale kontaktpunkter i 20 medlemsstater
3. 2,25 mio. EUR til at etablere forbindelse mellem politi- og toldsamarbejdscentre og SIENA i højst 45 politi- og toldsamarbejdscentre
4. 6,75 mio. EUR til at oprette CMS'er i højst 45 politi- og toldsamarbejdscentre.

Forslaget stiller derudover krav til en række tilpasninger og udvikling af it og kan medføre behov for yderligere personaleressourcer i bl.a. politiet. Dette vil forventeligt medføre væsentlige yderligere merudgifter. En andel af udgifterne kan potentielt dækkes af medlemsstaternes programmer under Fonden for Intern Sikkerhed. Fonden for Intern Sikkerhed har til formål at "forbedre og lette udvekslingen af oplysninger" og "forbedre og intensivere grænseoverskridende samarbejde". Udgifterne vil således ikke kunne dækkes fuldt ud af fonden.

Det bemærkes, at Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's budget, der bl.a. bidrager til finansieringen af EU's fonde.

Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningen, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter skal afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke umiddelbart at have andre konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Forslaget har tidligere været sendt i høring i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg fik den 23. februar 2022 tilsendt et grund- og nærhedsnotat om forslaget.

Dagsordenpunkt 7: Rådshenstilling om operationelt politisamarbejde

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 780 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på godkendelse. Kommissionen fremsatte den 8. december 2021 et forslag til Rådets henstilling om operationelt politisamarbejde. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Da henstillingen udgør en videreudvikling af Schengenreglerne, træffer Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen af forslaget afgørelse om, hvorvidt Danmark vil gennemføre henstillingen i dansk ret. Forslaget har til formål at forbedre det operationelle samarbejde mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og dermed bidrage til at styrke bekæmpelsen af grov og organiseret kriminalitet og terrorisme. Fra dansk side er man umiddelbart positivt indstillet over for intentionen med forslaget, idet det dog på det foreliggende grundlag er vurderingen, at dele af henstillingen ikke vil kunne gennemføres inden for rammerne af det uskrevne grundlovsforbud. Henstillingen er ikke juridisk bindende.

2. Baggrund

Den 24. juli 2020 fremlagde Kommissionen sin strategi for EU's sikkerhedsunion (KOM(2020) 605 endelig). Et af initiativerne heri er en EU-kodeks for politisamarbejde og koordinering af politiet i krisesituationer, som også er et element i Kommissionens Schengenstrategi af 2. juni 2021 (KOM(2021) 277 endelig).

På den baggrund fremsatte Kommissionen den 8. december 2021 tre forslag, der tilsammen udgør en fælles EU-kodeks for politisamarbejde. Udover nærværende forslag til rådshenstilling om operationelt politisamarbejde fremsatte Kommissionen således også forslag til en forordning om automatiseret dataudveksling med henblik på politisamarbejde (Prüm II) og forslag til et direktiv om udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder.

Forslaget til rådshenstilling er oversendt til Rådet den 7. januar 2022 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 87(3) og 89,

sammenholdt med artikel 292. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark vil derfor inden seks måneder efter vedtagelsen af henstillingen skulle meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre denne. Forslaget skal vedtages af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed.

En rådshenstilling er ikke juridisk bindende. Som følge heraf vil Danmarks eventuelle tilslutning til rådshenstillingen i medfør af Schengenteknikaliteten ikke gøre den bindende for Danmark. Henstillingen vil således under alle omstændigheder have samme status for Danmark, som den har for de øvrige medlemslande.

Forslaget har siden fremsættelsen været forhandlet i Retshåndhævelsesgruppen (LEWP).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på godkendelse.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at forbedre det operationelle politisamarbejde med henblik på at understøtte EU's indre sikkerhed og i sidste ende Schengenområdet.

Forslaget indeholder en række henstillinger, herunder til visse konkrete former for politisamarbejde (grænseoverskridende forfølgelse og grænseoverskridende observation, fælles patruljeringer og andre fælles operationer), organisatoriske henstillinger til forbedring af politisamarbejdet og henstillinger til fremme af en fælles EU-politikultur.

Grænseoverskridende forfølgelse, grænseoverskridende observation og fælles patruljeringer og andre fælles operationer

Det foreslås at anbefale en lempelse af betingelserne for at udføre grænseoverskridende forfølgelse og grænseoverskridende observation. Konkret anbefales det at udvide listen over forbrydelser for hvilke, der i dag kan ske forfølgelse og observation over grænserne, samt fjerne de geografiske og tidsmæssige begrænsninger herfor. Endvidere lægges der op til at udvide anvendelsesområdet for tjenestevåben for de involverede politifolk – fra udelukkende at måtte anvende tjenestevåben i tilfælde af nødværge, lægges der op til at anbefale, at tjenestevåben også kan anvendes i tilfælde, hvor det er til forsvar af andre.

For så vidt angår grænseoverskridende forfølgelse anbefales det at udvide anvendelsesområdet heraf fra alene at indbefatte passage af landegrænser til også at indbefatte sø- og luftgrænser. Videre i tilfælde af grænseoverskridende forfølgelse foreslås det at henstille til, at medlemsstaterne tillader, at polititjenestemænd fra andre medlemsstater kan standse, anholde eller midlertidigt tilbageholde en mistænkt, herunder ved hjælp af tvang og fysisk vold.

Derudover fremsættes også en række anbefalinger for så vidt angår fælles operationer, herunder henstilles der bl.a. til, at medlemsstaterne i tilfælde af fælles operationer tillader polititjenestemænd fra andre medlemsstater at foretage identitetskontrol og pågribe enhver person, der forsøger at undgå identitetskontrol, samt at polititjenestemænd fra andre medlemsstater kan bære deres tjenesteuniform og tjenestevåben mv. Derudover er der også henstillinger vedrørende træning og uddannelse af polititjenestemænd, som sandsynligvis vil blive involveret i grænseoverskridende politiarbejde.

Det anbefales desuden medlemsstaterne at benytte fælles operationer til bekæmpelse af visse typer af kriminalitet, herunder migrantsmugling og menneskehandel.

Organisatoriske tiltag til forbedring af politisamarbejdet

Henstillingerne indeholder en række anbefalinger til organisatoriske tiltag, som kan forbedre politisamarbejdet, herunder styrke samarbejdet mellem de nuværende politi- og toldsamarbejdscentre (som det anbefales at omdøbe til fælles politi- og toldstationer) samt oprettelsen af en koordineringsplatform til fællesoperationer, som skal understøtte medlemsstaternes praktiske koordinering af det operative politisamarbejde.

Videre anbefales det, at medlemsstaterne sikrer en effektiv adgang til oplysninger og kommunikationsmidler for polititjenestemænd, som deltager i det grænseoverskridende operationelle politisamarbejde omfattet af henstillingen.

Udvikling af en fælles EU-politikultur

Endelig indeholder henstillingen også en række anbefalinger vedrørende fælles uddannelse og faglig udvikling relateret til grænseoverskridende operationelt politisamarbejde, herunder konkret til bl.a. udvekslingsprogrammer for politielever samt sprogkurser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Med henvisning til truslen fra alvorlig, grænseoverskridende kriminalitet har Kommissionen i forhold til nærhedsprincippet anført, at der er behov for en fælles EU-indsats for at løse disse udfordringer.

Kommissionen anfører videre, at EU er bedre rustet end de enkelte medlemsstater til at sikre sammenhæng i de foranstaltninger, der træffes på nationalt plan, afhjælpe forskelle i forskellige praksis, forebygge overlap og usikkerheder og i sidste ende sikre effektive modforanstaltninger mod grænseoverskridende kriminalitet.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen

Henstillingens forslag til afsnit 2 om grænseoverskridende forfølgelse, grænseoverskridende observation og fælles operationer er i dag dels reguleret i Schengenkonventionens artikel 40 og 41, der er inkorporeret i dansk ret ved lov nr. 418 af 10. juni 1997 om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen, dels i bilaterale aftaler og bilaterale erklæringer mellem medlemslandene indgået som udfyldning og supplement til Schengenkonventionen. For Danmarks vedkommende kan der således henvises til aftale af 6. oktober 1999 mellem Kongeriget Danmarks regering og Kongeriget Sveriges regering om politimæssigt samarbejde i Øresundsregionen (gennemført ved lov nr. 318 af 9. maj) samt aftale af 21. marts 2001 mellem Kongeriget Danmarks regering og Forbundsrepublikken Tysklands regering om politimæssigt samarbejde i grænseområderne (gennemført ved bekendtgørelse nr. 9 af 26. marts 2001) samt Danmarks erklæringer over for Tyskland og Sverige vedrørende forfølgelsesvirksomhed ind i Danmark.

Det uskrevne grundlovsforbud

Både efter folkeretten og statsretten anses danske myndigheder som udgangspunkt for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for dansk territorium (det såkaldte uskrevne grundlovsforbud).

Det antages dog, at grundloven, herunder det uskrevne grundlovsforbud, ikke er til hinder for, at et fremmed lands myndigheder efter folkeretlig af-

tale om afgrænsning af de indbyrdes jurisdiktionsforhold opnår adgang til dansk territorium til at udøve visse beføjelser i forhold til personer mv., som også har en særlig tilknytning til det pågældende andet land. Vurderingen af sådanne såkaldte jurisdiktionsaftalers forhold til grundloven beror på den enkelte aftales formål og nærmere indhold, herunder karakteren og omfanget af de udenlandske myndigheders beføjelser på dansk område.

Som et eksempel på det kan nævnes den ovenfor omtalte lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen, hvorefter et medlemslands politi har fået adgang til i en afstand på op til 25 km fra den dansk-tyske grænse at observere og forfølge lovovertrædere på dansk territorium. Der er ikke tale om, at disse myndigheder kan foretage nogen form for fysisk magtanvendelse. Magtanvendelse på dansk territorium vil, bortset fra eventuelle tilfælde af nødværge, skulle foretages af dansk politi. Ordningen indebærer desuden ikke, at dansk politi afskæres fra at udøve de pågældende beføjelser, men alene at der etableres en parallel kompetence for andre medlemslands politier. Der kan endvidere peges på, at der vil være tale om beføjelser i forhold til lovovertrædelser, som har tilknytning til udlandet.

Det fremgår af pkt. 5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget bag lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen (lovforslag nr. L 221 af 10. april 1997), at Justitsministeriet konkluderede, at konventionen kunne tiltrædes inden for rammerne af grundloven, idet der ikke med tiltrædelsen ville blive overladt beføjelser, som efter grundlovens § 20 kun kan overlades til mellemfolkelige myndigheder, til andre landes myndigheder. Ved vurderingen lagde Justitsministeriet bl.a. vægt på, at udenlandske myndigheder ikke kan foretage fysisk magtanvendelse i forbindelse med observation og forfølgelse på dansk territorium, dvs. at magtanvendelse på dansk territorium, bortset fra eventuelle tilfælde af nødværge, vil skulle foretages af dansk politi. Ud over karakteren af beføjelserne lagde Justitsministeriet endvidere vægt på, at retten for et andet medlemslands politi til at fortsætte en forfølgelse kun gælder i en afstand på op til 25 km fra den dansk-tyske grænse, og at de danske myndigheder efter konventionen når som helst kan forlange observationen indstillet.

7. Konsekvenser

Forslaget til rådshenstilling har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet, men da det udgør en udbygning af Schengenreglerne, vil Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen af

henstillingen skulle meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre denne. Henstillingen er ikke juridisk bindende.

Såfremt henstillingen vedtages, og Danmark beslutter at følge den, vil henstillingen kunne medføre både lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser. Disse vil i givet fald blive vurderet særskilt i den forbindelse, herunder i lyset af det uskrevne grundlovsforbud. Det er på det foreliggende grundlag vurderingen, at dele af henstillingen ikke vil kunne gennemføres inden for rammerne af det uskrevne grundlovsforbud. Det gør sig navnlig gældende for så vidt angår anbefalingen om, at polititjenestemænd fra andre medlemsstater skal kunne standse, anholde eller midlertidigt tilbageholde en mistænkt (herunder ved hjælp af tvang og fysisk vold), og anbefalingen om, at medlemsstaterne i tilfælde af fælles operationer tillader polititjenestemænd fra andre medlemsstater at foretage identitetskontrol og pågribe enhver person, der forsøger at undgå identitetskontrol. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke fremgår af forslaget, at magtanvendelse fra udenlandske polititjenestemænd i disse tilfælde vil skulle ske under dansk ledelse og kontrol.

Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningens bestemmelser, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme.

8. Høring

Forslaget og grund- og nærhedsnotatet har været sendt i høring i Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde.

Politiforbundet bakker overordnet op om initiativer, som har til formål at styrke de retshåndhævende myndigheders muligheder for at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet. Omvendt giver Politiforbundet udtryk for at være yderst betænkelig ved ethvert tiltag, som indebærer (øget) adgang for udenlandske myndigheders medarbejdere til at foretage egentlige efterforskningskridt eller gennemføre tvangsindgreb i retshåndhævelsesøjemed på den danske stats territorium.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for initiativer, der sigter på at forbedre det europæiske politisamarbejde. Det er imidlertid fortsat centralt for regeringen, at det uskrevne grundlovsforbud respekteres, og det må derfor forventes, at der vil være dele af anbefalingerne i henstillingen, som ikke vil kunne gennemføres inden for rammerne heraf. Regeringen ser i øvrigt fortsat positivt på valget af retsakt, idet en henstilling ikke er juridisk bindende.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg fik den 4. februar 2022 tilsendt et grund- og nærhedsnotat om forslaget.

Dagsordenpunkt 8: Forordning om oprettelse af en samarbejdsplatform til støtte for fælles efterforskningshold

Nyt notat.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 756 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til forordningsforslag om oprettelse af en samarbejdsplatform til støtte for fælles efterforskningshold og om ændring af forordning (EU) nr. 2018/1726. Forordningsforslaget har til formål at etablere en samarbejdsplatform til at understøtte fælles efterforskningshold. Der er tale om en rent teknisk understøttelse af kommunikationen indenfor rammerne af et fælles efterforskningshold. Forordningsforslaget ændrer følgelig ikke rammerne for oprettelse af fælles efterforskningshold eller reguleringen af de fælles efterforskningshold. Forordningsforslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forordningsforslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forordningsforslaget har ikke nogen lovgivningsmæssige konsekvenser og mindre økonomiske konsekvenser for EU-budgettet. Regeringen er generelt positivt indstillet overfor oprettelsen af en platform, der kan tilvejebringe en sikker og fuldt krypteret mulighed for direkte at dele informationer og beviser i forbindelse med et fælles efterforskningshold.

2. Baggrund

Fælles efterforskningshold ("Joint Investigation Teams" eller "JIT's") oprettes med henblik på specifikke strafferetlige efterforskninger og for et begrænset tidsrum. De kan oprettes af de kompetente myndigheder i to eller flere medlemsstater og eventuelt lande uden for EU (tredjelande) med henblik på fælles strafferetlig efterforskning på tværs af grænser.

Retsgrundlaget for oprettelsen af fælles efterforskningshold er artikel 13 i Den Europæiske Unions konvention om gensidig retshjælp i straffesager og Rådets rammeafgørelse 2002/465/RIA af 13. juni 2002 om fælles efterforskningshold. Danmark deltager i begge retsakter.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1, litra d. I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling (forbeholdet vedrø-

rende retlige og indre anliggender), der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Siden fremsættelsen har forslaget været behandlet på arbejdsgruppeniveau i Gruppen vedrørende Retligt Samarbejde i Straffesager (COPEN).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til forslaget.

3. Formål og indhold

Forordningsforslaget har til formål at imødegå de tekniske vanskeligheder, der i praksis har været forbundet med fælles efterforskningshold, som har været en forhindring for efterforskningsholdenes effektivitet i deres daglige arbejde. De største vanskeligheder vedrører i denne henseende sikker elektronisk udveksling af oplysninger og bevismateriale, herunder store filer, og sikker elektronisk kommunikation med andre medlemmer af det fælles efterforskningshold og de kompetente EU-organer, såsom Eurojust, Europol, Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

Platformen vil være af frivillig karakter, og de myndigheder, der er involveret i fælles efterforskningshold, beslutter således selv, om de ønsker at anvende platformen til det pågældende fælles efterforskningshold. Desuden vil der frit kunne anvendes andre værktøjer og samtidig gøres brug af platformen, f.eks. hvis det besluttes at videregive bevismateriale personligt på et arbejds møde eller gennem netværksprogrammet for sikker informationsudveksling (SIENA), der forvaltes af Europol.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at oprettelsen af en fælles IT-plattform til støtte for fælles efterforskningshold, der giver medlemsstaterne mulighed for at anvende en teknologisk løsning, som ikke afhænger af den nationale IT-infrastruktur, hverken kan opnås ensidigt på medlemsstatsplan eller bilate-

ralt mellem medlemsstaterne. Derfor er det ifølge Kommissionen i sagens natur en foranstaltning, der skal gennemføres på EU-plan.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Den EU-retlige ramme for oprettelse af fælles efterforskningshold mellem medlemsstaterne findes i artikel 13 i EU-retshjælpskonventionen og i Rådets rammeafgørelse 2002/465/RIA af 13. juni 2002 om fælles efterforskningshold.

Ved lov nr. 258 af 8. maj 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet og lov om international fuldbyrdelse af straf m.v. gennemførtes de lovændringer, som var nødvendige til ratifikation og anvendelse i Danmark af EU-retshjælpskonvention, den 2. tillægsprotokol til Europarådets retshjælpskonvention og rammeafgørelsen om fælles efterforskningshold.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen er omfattet af retsforbeholdet og medfører ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forordningsforslaget om oprettelsen af en samarbejdsplatform til støtte for fælles efterforskningshold berører ikke det underliggende retsgrundlag for oprettelsen af efterforskningsholdet. Hvis forordningsforslaget vedtages, vil Danmark derfor fortsat kunne indgå i fælles efterforskningshold i uændret omfang.

Danmark vil på grund af retsforbeholdet være at betragte som et tredjeland i relation til forordningen. Danmark vil dog kunne benytte den foreslåede samarbejdsplatform, hvis det sker efter aftale med de medlemsstater, der deltager i det pågældende efterforskningshold, og der underskrives en aftale herom. Danmark må dog forventes som tredjeland at blive underlagt en strengere kontrol af upload og download af data til platformen end den, der gælder for de deltagende medlemsstater.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt Kommissionens forslag vedtages i sin nuværende form, skønnes det at medføre en indvirkning på EU-budgettet for i alt 18,2 mio. euro (ca. 135

mio. kr.) i perioden 2024-2027, herunder særligt hvad angår agenturet eu-LISA, hvortil det bemærkes, at Danmarks bidrag udgør ca. 2 pct.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har tidligere været sendt i høring i Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forordningsforslaget har været drøftet på møder i COPEN-arbejdsgruppen. På arbejdsgruppemøderne har de øvrige medlemsstater generelt været positivt indstillede overfor forordningsforslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet overfor, at der sikres bedre arbejdsredskaber til at understøtte grænseoverskridende politisamarbejde. Regeringen er samtidigt positivt indstillet overfor, at der skabes en platform, der kan tilvejebringe sikker og fuldt krypteret mulighed for direkte at dele informationer og beviser i et fælles efterforskningshold.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 9: Forordning om digital udveksling i terrorsager

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 757 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til forordningsforslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2018/1727 (Eurojustforordningen) og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager. Forslaget er ligesom Eurojustforordningen omfattet af retsforbeholdet og finder derfor ikke anvendelse i Danmark, men Danmark har en samarbejdsaftale med Eurojust. Rådsafgørelse 2005/671/RIA finder derimod anvendelse i Danmark. Med forslaget vil informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi overgå fra rådsafgørelsen, så det fremover vil være reguleret i Eurojustforordningen, som ikke finder anvendelse i Danmark. Forslaget har overordnet til formål at give Eurojust mulighed for at spille en stærkere og mere proaktiv rolle med hensyn til at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem nationale myndigheder, herunder navnlig i forbindelse med terrorsager. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser og mindre økonomiske konsekvenser for EU-budgettet. Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget, men regeringen har fokus på at afklare de nærmere konsekvenser af, at samarbejdet om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi fremover vil være omfattet af retsforbeholdet, samt forslagets øvrige betydning for Danmarks samarbejde med Eurojust.

2. Baggrund

Kommissionen har den 1. december 2021 fremlagt et ændringsforslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2018/1727 om Eurojust og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager (KOM(2021) 757 endelig).

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2018/1727 af 14. november 2018 om Den Europæiske Unions agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust) og om erstatning og ophævelse af Rådets afgørelse

2002/187/RIA (Eurojustforordningen) fastlægger Eurojusts opgaver, kompetencer og funktioner. Eurojustforordningen og ændringsforslaget er omfattet af retsforbeholdet, hvilket indebærer, at forordningen ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Danmark har imidlertid en aftale om strafferetligt samarbejde med Eurojust, og ændringer i Eurojusts mandat kan derfor have betydning for Danmarks samarbejde med Eurojust.

Bekæmpelse af terrorisme har været en del af Eurojusts mandat siden dets oprettelse i 2002 og er fortsat en af hovedprioriteterne. Et af de centrale aspekter i den forbindelse er det europæiske retlige terrorbekæmpelsesregister. Registret er oprettet på baggrund af Rådets afgørelse 2005/671/RIA af 20. september 2005 om udveksling af oplysninger og samarbejde vedrørende terrorhandlinger. I denne rådsafgørelse er der således bl.a. fastsat en pligt for medlemslandene til at indsamle visse oplysninger om terrorsager og udlevere dem til Eurojust. Rådsafgørelsen er ikke omfattet af Danmarks retsforbehold, hvorfor reglerne heri finder anvendelse i Danmark.

Forslaget om ændringer af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2018/1727 om Eurojust og Rådets afgørelse 2005/671/RIA for så vidt angår digital informationsudveksling i terrorsager blev bebudet i Kommissionens meddelelse af 2. december 2020 om digitalisering af retsvæsenet i EU (KOM(2020) 710 endelig) som en del af et bredere initiativ, der skal muliggøre sikker elektronisk kommunikation og udveksling af oplysninger og dokumenter mellem domstole, nationale myndigheder og agenturer for retlige og indre anliggender.

Kommissionens forslag vil indebære, at samarbejdet med Eurojust om udveksling af oplysninger vedrørende terrorhandlinger, som i dag er reguleret ved ovennævnte rådsafgørelse, fremover vil være reguleret i selve Eurojustforordningen. For Danmark vil dette indebære, at samarbejdet om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust omfattes af retsforbeholdet. Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget har siden fremsættelsen den 1. december 2021 været forhandlet i rådsarbejdsgruppen vedrørende Retligt Samarbejde i Straffesager (COPEN).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en generel indstilling til forslaget.

3. Formål og indhold

Kommissionen har med forslaget lagt op til at styrke Eurojusts mulighed for at spille en stærkere og mere proaktiv rolle med hensyn til at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at efterforske og retsforfølge grov kriminalitet, navnlig terrorhandlinger. Eurojust skal således have bedre muligheder for at identificere forbindelser mellem parallelle grænseoverskridende efterforskninger og retsforfølgninger vedrørende terrorhandlinger samt give proaktiv feedback om disse forbindelser til medlemslandene. Derudover skal forslaget gøre dataudvekslingen mellem medlemslandene, Eurojust og tredjelande mere effektiv og sikker.

For at nå disse mål har forslaget til hensigt at skabe øget retssikkerhed med hensyn til det præcise anvendelsesområde for forpligtelsen til at udveksle oplysninger i terrrorsager og forbindelsen til Rådets afgørelse 2005/671/RIA.

Forslaget har for det første til formål at styrke Eurojusts muligheder for at identificere forbindelser mellem igangværende og afsluttede terrrorsager, bl.a. ved at præcisere og styrke de nationale myndigheders forpligtelse til at udveksle oplysninger i terrrorsager med Eurojust. Forslaget skal således bidrage til at afhjælpe, at den nuværende informationsudvekslingsforpligtelse i Rådets afgørelse 2005/671/RIA ikke er tilstrækkelig præcis.

Forslagets artikel 1, stk. 2, indeholder regler om, at hver medlemsstat skal udpege en Eurojustkorrespondent på terrorismeområdet, som tildeles adgang til Eurojusts sagsforvaltningssystem. Som konsekvensændring beskrives det i forslagets artikel 2, stk. 2, litra a, at den tilsvarende bestemmelse i Rådets afgørelse 2005/671/RIA artikel 2, stk. 2, om udpegning af en national Eurojustkorrespondent på terrorismeområdet ophæves.

Medlemsstaternes forpligtelse til at udveksle oplysninger om terrrorsager beskrives nærmere i forslagets artikel 1, stk. 4. Det fremgår heraf bl.a., at medlemsstaternes kompetente nationale myndigheder underretter deres nationale Eurojustkorrespondent på terrorismeområdet om igangværende eller afsluttede strafferetlige efterforskninger, der overvåges af de retslige myndigheder, retsforfølgninger, retssager og retsafgørelser om terrorhandlinger, når de retslige myndigheder er involveret. Det fremgår videre, at forpligtelsen gælder i alle sager om terrorhandlinger, uanset om der er en kendt forbindelse til en anden medlemsstat eller et tredjeland, medmindre sagen på grund af særlige omstændigheder klart kun berører én medlemsstat.

De oplysninger, der omfattes af udvekslingsforpligtelsen, omfatter operationelle personoplysninger og andre oplysninger end personoplysninger opregnet i bilag III til forordningen. Dette omfatter bl.a. biometriske oplysninger.

Som konsekvensændring foreslås det i artikel 2, stk. 2, litra b og c, at forpligtelsen til at udveksle oplysninger med Eurojust i terrorsager udgår af Rådets afgørelse 2005/671/RIA artikel 2, stk. 3 og 5.

Med henblik på yderligere at styrke informationsudvekslingen har forslaget desuden til formål at tilvejebringe et retligt grundlag for etablering og brug af sikre digitale kommunikationskanaler. Samtidig foreslås det, at medlemsstaterne forpligtes til at indføre foranstaltninger, der sikrer halvautomatisk ajourføring af strukturerede oplysninger fra nationale databaser. Forslaget skal dermed bidrage til at afhjælpe, at oplysninger ofte ikke udveksles på grund af manglen på sikre kommunikationskanaler og den administrative byrde, der er forbundet med manuel udtrækning af oplysninger.

Forslagets artikel 1, stk. 5, indeholder således nye regler om etablering og brug af sikre kommunikationskanaler mellem alle medlemsstater og Eurojust i forbindelse med udveksling af følsomme oplysninger. Forslagets artikel 1, stk. 5, indeholder ligeledes nye regler om, at medlemsstaterne fremsender oplysningerne på en halvautomatisk måde fra de nationale registre og på struktureret vis som fastsat af Eurojust.

Forslaget har for det andet til formål at modernisere Eurojusts sagsforvaltningssystem med henblik på at understøtte Eurojusts muligheder for at spille en mere proaktiv rolle i det digitaliserede retlige samarbejde, herunder i forhold til at identificere forbindelser mellem igangværende og afsluttede terrorsager.

Med forslagens artikel 1, stk. 6 udgår de tekniske detaljer vedrørende sagsforvaltningssystemet af Eurojustforordningen, hvilket skal gøre det muligt at modernisere systemet. Artikel 1, stk. 6, indeholder desuden også regler om, at de nationale medlemmer har kontrol over og ansvar for de oplysninger, de modtager fra de nationale kompetente myndigheder, og at de operationelle personoplysninger kun bør udveksles, i det omfang de nationale kompetente myndigheder tillader udveksling af oplysningerne. Endelig indeholder forslagens artikel 1, stk. 6, regler om adgang til sagsforvaltningssystemet på nationalt plan.

For det tredje har forslaget artikel 1, stk. 9, til formål at skabe et klart retligt grundlag for Eurojusts samarbejde med forbindelsesanklagere fra tredjelande. Forslaget indeholder således regler, der bl.a. skal bidrage til at afhjælpe uklarheder med hensyn til udveksling af oplysninger med disse forbindelsesanklagere.

For at præcisere samarbejdet med forbindelsesanklagere fra tredjelande i Eurojust indeholder forslaget artikel 1, stk. 9, således bestemmelser om en ny artikel 54a i Eurojustforordningen, der giver forbindelsesanklagere fra tredjelande adgang til Eurojusts sagsforvaltningssystem, og som regulerer videregivelsen af oplysninger fra Eurojust til disse via sagsforvaltningssystemet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i relation til nærhedsprincippet anført i forslaget, at terrorhandlinger ofte er af grænseoverskridende karakter og derfor ikke kan bekæmpes effektivt, såfremt der alene handles på nationalt plan.

Kommissionen peger bl.a. på, at Eurojust har til opgave at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale retsmyndigheder i forbindelse med grov kriminalitet, herunder terrorisme, der berører to eller flere medlemslande eller kræver retsforfølgning på fælles basis. Kommissionen peger på, at forslaget har til formål at forbedre Eurojusts evne til at handle i disse sager, og at forslaget derfor har en iboende EU-dimension.

Kommissionen anfører desuden, at medlemslandene ikke kan skabe en mere hensigtsmæssig retlig ramme for terrorbekæmpelsesregistrets funktionsmåde og ændring af Rådets afgørelse 2005/671/RIA alene, og at det derfor er op til EU at fastlægge de juridisk bindende instrumenter for at opnå disse resultater i overensstemmelse med de beføjelser, som EU er tillagt ved EU-traktaterne.

Kommissionen finder på denne baggrund, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ændringsforslaget er ligesom Eurojustforordningen omfattet af retsforbeholdet. Danmark har dog en aftale om strafferetligt samarbejde med Eurojust, som blev indgået den 7. oktober 2019, og som trådte i kraft den 11. december 2019.

Danmark deltager endvidere i samarbejdet om terrorismesager gennem Eurojust på grundlag af Rådets afgørelse 2005/671/RIA. Rådsafgørelsen er ikke omfattet af retsforbeholdet, og den finder derfor anvendelse i Danmark.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Vedtages Kommissionens forslag i sin nuværende form, skønnes indvirkning på EU-budgettet at være ca. 33 mio. euro i alt for perioden 2024-2027. Danmark har en samarbejdsaftale med Eurojust, som indebærer, at Danmark bidrager til Eurojusts indtægter med et årligt beløb, der beregnes i henhold til Danmarks bruttonationalindkomst (BNI) som en procentdel af de deltagende landes, herunder Danmarks, BNI.

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at medføre nationale merudgifter i øvrigt. Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningen, at evt. afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ændringsforslaget indebærer, at samarbejdet om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi fremover vil være omfattet af det danske retsforbehold, da samarbejdet som konsekvens af forslaget vil skulle ske på grundlag af Eurojustforordningen og ikke længere på grundlag af Rådets afgørelse 2005/671/RIA.

Det vil for Danmark bl.a. betyde, at den eksisterende ordning med en formelt udpeget national terrorismekorrespondent – som i dag varetages af en specialanklager fra Rigsadvokaten – som udgangspunkt vil bortfalde. Den pågældende har i dag efter Rådets afgørelse 2005/671/RIA adgang til og kan

indsamle alle relevante oplysninger om retsforfølgning og domme for terrorhandlinger. Formålet med adgangen og indsamlingen er at kunne videregive de nævnte oplysninger til Eurojust. Videregivelsen sker gennem den danske nationale repræsentant ved Eurojust. Den nationale terrorismekorrespondent har endvidere adgang til bl.a. at holde sig informeret om tendenser på terrorområdet og om konkrete sager fra andre lande via deltagelse i de årlige møder i Eurojusts terrorsagsnetværk. Det er Rigsadvokatens vurdering, at det har en betydelig værdi for Danmark at deltage i dette samarbejde.

Efter Rigsadvokatens opfattelse må det dog anses for sandsynligt, at Danmark som følge af samarbejdsaftalen med Eurojust fortsat vil kunne få mulighed for at indberette i terrorsager i hidtidigt omfang. Det skal afklares, i hvilket omfang Danmark vil have adgang til de oplysninger, der er tilvejebragt fra andre medlemslande mv. i Eurojusts register.

Det er Rigsadvokatens vurdering, at det vil vanskeliggøre muligheden for at bistå den danske anklagemyndighed i konkrete straffesager om terrorisme, hvis Danmarks muligheder for at få oplysninger fra Eurojust begrænses.

Endvidere vil forslagetets øvrige betydning for Danmarks samarbejde med Eurojust skulle afdækkes nærmere, herunder de forslåede ændringer vedrørende Eurojusts sagsforvaltningssystem.

8. Høring

Forslaget har tidligere været sendt i høring i Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forordningsforslaget har været genstand for drøftelse på arbejdsgruppeniveau i rådsarbejdsgruppen vedrørende Retligt Samarbejde i Straffesager (COPEN). De andre medlemsstater ses generelt at have taget positivt imod forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er overordnet positivt indstillet over for et effektivt europæisk samarbejde om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet, herunder terror.

Det er afgørende for regeringen, at danske myndigheder har de rette værktøjer til at bekæmpe terror og anden grænseoverskridende kriminalitet. Regeringen har i den forbindelse fokus på, at myndighederne i Danmark fortsat

skal have adgang til flest mulige oplysninger med henblik på at forebygge og efterforske terroraktiviteter.

Regeringen vil på nuværende tidspunkt have fokus på at afdække muligheden for, at Danmark fortsat vil kunne samarbejde om informationsudveksling i terrorsager i Eurojust-regi. Der vil i den forbindelse blive taget kontakt til Eurojust med henblik på at kortlægge de nærmere rammer og muligheder for Danmarks fortsatte samarbejde. Endvidere vil forslagets øvrige betydning for Danmarks samarbejde med Eurojust skulle afdækkes nærmere, herunder de foreslåede ændringer vedrørende Eurojusts sagsforvaltningssystem.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg fik den 7. februar 2022 tilsendt et grund- og nærhedsnotat om Kommissionens ændringsforslag.

Dagsordenpunkt 10: Direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2021) 851 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en delvis generel indstilling. Direktivforslaget har bl.a. til formål at effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen af miljøkriminalitet ved at ajourføre anvendelsesområdet for det gældende direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet, sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet og fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Fra dansk side deler man ønsket om at styrke bekæmpelsen af miljøkriminalitet i medlemsstaterne og er derfor umiddelbart positivt indstillet over for formålet med forslaget.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 15. december 2021 (KOM (2021) 851 endelig) et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF.

Retsgrundlaget for direktivforslaget er TEUF artikel 83, stk. 2, og behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender), der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark, jf. også betragtning nr. 38 i præamblen til Kommissionens forslag.

Den nuværende EU-lovgivning, der fastsætter fælles minimumsregler for at kriminalisere miljøkriminalitet, er direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet.

Kommissionen evaluerede direktivet i 2019 og 2020 og offentliggjorde sine konklusioner i oktober 2020. Kommissionen fandt, at direktivet ikke havde nogen større virkning i praksis. I løbet af de seneste 10 år har antallet af sager om miljøkriminalitet, der er blevet efterforsket og afsluttet med domfældelse, således været meget lavt. Desuden var de pålagte sanktionsniveauer ifølge Kommissionen for lave til at have afskrækkende virkning, og det grænseoverskridende samarbejde fandt ikke sted på en systematisk måde.

I evalueringen blev der derudover konstateret betydelige håndhævelsesmangler i medlemsstaterne og på alle niveauer i håndhævelseskæden samt mangler med hensyn til ressourcer, specialiseret viden, kendskab, prioritering, samarbejde og informationsudveksling samt pålidelige, nøjagtige og fuldstændige statistiske data om sager om miljøkriminalitet.

Formålet med direktivforslaget er på den baggrund bl.a. 1) at ajourføre anvendelsesområdet for det gældende direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet, 2) at sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet og 3) at fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning.

Forslaget har siden fremsættelsen været behandlet på rådsarbejdsgruppeniveau i Gruppen vedrørende Retligt Samarbejde i Straffesager (COPEN).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på vedtagelse af en delvis generel indstilling.

3. Formål og indhold

Direktivforslaget har seks overordnede mål:

1. Effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen ved at ajourføre direktivets anvendelsesområde.
2. Effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen ved at præcisere eller fjerne vage udtryk, der anvendes i definitionerne af miljøkriminalitet.
3. Sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet.
4. Fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning.

5. Forbedre beslutningstagningen om miljøkriminalitet på et velinformeret grundlag gennem bedre indsamling og formidling af statistiske data.
6. Forbedre den operationelle effektivitet af nationale håndhævelseskæder med henblik på at fremme efterforskning, retsforfølgning og sanktioner.

Direktivforslagets artikel 3, stk. 1 og 2, pålægger medlemsstaterne at sikre, at en række nærmere angivne handlinger udgør lovovertrædelser, når de begås forsætligt eller uagtsomt. Eksempelvis skal udledning, emission eller tilførsel af et kvantum materialer eller stoffer eller af ioniserende stråling til luft, jord eller vand, der forårsager eller kan forårsage dødsfald eller alvorlig personskade eller betydelig skade på luftens, jordens eller vandets kvalitet samt på dyr eller planter, udgøre en lovovertrædelse, hvis den begås forsætligt eller mindst uagtsomt, jf. artikel 3, stk. 1, litra a, samt stk. 2.

Efter direktivforslagets artikel 4 skal medlemsstaterne sikre, at anstiftelse, medvirken og tilskyndelse til samt forsøg på en række af de i artikel 3 nævnte forhold udgør strafbare handlinger.

Det følger af direktivforslagets artikel 5, stk. 1, og 7, stk. 1, at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de i artikel 3 og 4 omhandlede forhold kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning.

Efter artikel 5, stk. 2, skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de forhold, der er omhandlet i artikel 3, kan straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst 10 år, hvis de forårsager eller kan forårsage dødsfald eller alvorlig personskade. Visse af de i artikel 3, stk. 1, nævnte forhold skal kunne straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst 6 år, jf. forslaget artikel 5, stk. 3. Det gælder bl.a. forhold omfattet af de ovenfor nævnte artikel 3, stk. 1, litra a og g. Andre forhold omfattet af artikel 3, stk. 1, skal kunne straffes med en maksimal fængselsstraf på mindst 4 år, jf. forslaget artikel 5, stk. 4.

Det følger af artikel 5, stk. 5, i direktivforslaget, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at fysiske personer, der har begået de i artikel 3 og 4 omhandlede forhold, kan pålægges yderligere sanktioner eller foranstaltninger, herunder følgende:

1. Forpligtelse til at genoprette miljøet inden for en given frist.
2. Bøder.
3. Midlertidig eller varig udelukkelse fra adgang til offentlig finansiering, herunder udbudsprocedurer, tilskud og koncessioner.
4. Udelukkelse fra at lede institutioner af den type, der anvendes til at begå lovovertrædelsen.
5. Inddragelse af tilladelser og autorisationer til at udøve aktiviteter, der har ført til lovovertrædelsen.
6. Midlertidige driftsforbud for valgte eller offentlige hverv.
7. Offentliggørelse på nationalt plan eller EU-plan af retsafgørelsen vedrørende domfældelsen eller eventuelle anvendte sanktioner eller foranstaltninger.

Direktivforslagets artikel 6 og 7 vedrører juridiske persons ansvar. Efter artikel 6, stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at juridiske personer kan drages til ansvar for de forhold, der er omhandlet i artikel 3 og 4, og som begås til deres fordel af en person, der beklæder en ledende stilling hos den juridiske person, og som handler enten individuelt eller som en del af den juridiske persons organisation, på grundlag af f.eks. en beføjelse til at repræsentere den juridiske person. Efter artikel 6, stk. 2, skal medlemsstaterne sikre, at en juridisk person kan drages til ansvar, når manglende tilsyn eller kontrol fra den i stk. 1 omhandlede persons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå en af de i artikel 3 og 4 omhandlede forhold til fordel for den juridiske person.

Efter direktivforslagets artikel 7, stk. 1, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at sanktioner eller foranstaltninger over for juridiske personer, der er ansvarlige i henhold til artikel 6, stk. 1, for de forhold, der er omhandlet i artikel 3 og 4, omfatter følgende:

- Strafferetlige eller ikke-strafferetlige bøder.
- Forpligtelsen til at genoprette miljøet inden for en given periode.
- Udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud.
- Midlertidig udelukkelse fra adgang til offentlig finansiering, herunder udbudsprocedurer, tilskud og koncessioner.
- Midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve forretningsaktiviteter.
- Inddragelse af tilladelser og autorisationer til at udøve aktiviteter, der har ført til lovovertrædelsen.
- Anbringelse under retsligt tilsyn.
- Tvangsopløsning efter retskendelse.

- Midlertidig eller permanent lukning af de forretningssteder, der er blevet brugt til at begå lovovertrædelsen.
- Virksomhedernes forpligtelse til at indføre due diligence-ordninger for at forbedre overholdelsen af miljøstandarderne.
- Offentliggørelse af retsafgørelsen vedrørende domfældelsen eller idømte sanktioner eller forholdsregler.

Efter artikel 7, stk. 3 og 4, i direktivforslaget træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de forhold, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, straffes med bøder, hvis maksimumsgrænse ikke må være mindre end 3 pct. af den juridiske persons samlede omsætning på verdensplan i det regnskabsår, der går forud for bødebeslutningen. For visse overtrædelser er minimumsgrænsen 5 pct.

Direktivforslagets artikel 8 og 9 oplister en række omstændigheder, der skal anses som hhv. skærpende og formildende omstændigheder. Eksempelvis skal det efter artikel 8, litra a, betragtes som en skærpende omstændighed, at forholdet forårsager en persons død eller alvorlig personskade. Efter artikel 9, litra a, skal det betragtes som en formildende omstændighed, at gerningsmanden genopretter naturen til dens tidligere tilstand.

Direktivforslagets artikel 11 vedrører forældelsesfrister. Efter artikel 11, stk. 1, træffer medlemsstaternes de nødvendige foranstaltninger for at fastsætte en forældelsesfrist, der sikrer, at de i artikel 3 og 4 omhandlede forhold kan efterforskes, retsforfølges og pådømmes i tilstrækkelig lang tid efter, at disse forhold blev begået, således at de kan håndteres effektivt. Forslagets artikel 11, stk. 2, fastsætter forskellige krav til forældelsesfristens længde for de forskellige forhold. Bl.a. fremgår det, at forældelsesfristen skal være mindst 10 år for forhold som omhandlet i forslagets artikel 3 og 4, som kan straffes med en maksimumsraf på mindst 10 års fængsel. Medlemsstaterne har efter artikel 11, stk. 3, mulighed for at fastsætte en forældelsesfrist, der er kortere end 10 år, men ikke kortere end 4 år, forudsat at fristen kan afbrydes eller suspenderes i tilfælde af nærmere bestemte handlinger.

Efter artikel 12, stk. 1, i direktivforslaget skal hver medlemsstat træffe de nødvendige foranstaltninger til at fastlægge sin jurisdiktion med hensyn til de forhold, der er omhandlet i artikel 3 og 4, hvor forholdet er helt eller delvis begået på dens område, hvor forholdet er begået om bord på et skib eller et luftfartøj, der er registreret eller fører dens flag, hvor skaden er indtrådt på dens område eller hvor gerningsmanden er statsborger eller har fast bopæl i medlemsstaten.

Efter direktivforslagets artikel 15 skal medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger, såsom oplysnings- og bevidstgørelseskampagner og forsknings- og uddannelsesprogrammer, for generelt at reducere miljøkriminalitet, øge offentlighedens bevidsthed og mindske risikoen for, at befolkningen bliver offer for miljøkriminalitet. Hvor det er relevant, handler medlemsstaterne i samarbejde med de relevante interessenter.

Medlemsstaterne skal efter forslagets artikel 16 sikre, at de nationale myndigheder, der afslører, efterforsker, retsforfølger eller træffer afgørelse om miljøkriminalitet, råder over et tilstrækkeligt antal kvalificerede medarbejdere og tilstrækkelige finansielle, tekniske og teknologiske ressourcer, der er nødvendige for, at de effektivt kan udføre deres opgaver i forbindelse med gennemførelsen af dette direktiv.

Efter forslagets artikel 17 skal medlemsstaterne med forbehold for retsvæsenets uafhængighed og forskelle i opbygningen af retsvæsenet i Unionen, anmode de ansvarlige for uddannelse af dommere, anklagere, politi, retsvæsen og kompetente myndigheders personale, der er involveret i straffesager og efterforskninger, om med jævne mellemrum at tilbyde specialiseret uddannelse, som er i overensstemmelse med målene i dette direktiv og relevant for det involverede personales og myndighedernes funktioner.

Artikel 18 i direktivforslaget fastslår, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der også er adgang til effektive efterforskningsredskaber, såsom dem, der anvendes i sager om organiseret kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, til efterforskning eller retsforfølgning af de i artikel 3 og 4 omhandlede forhold.

Medlemsstaterne træffer efter forslagets artikel 19 de nødvendige foranstaltninger til at etablere passende mekanismer til koordinering og samarbejde på strategisk og operationelt plan mellem alle deres kompetente myndigheder, der er involveret i forebyggelse og bekæmpelse af miljøkriminalitet.

Efter direktivforslagets artikel 20, stk. 1, fastlægger, offentliggør og gennemfører medlemsstaterne en national strategi for bekæmpelse af miljøkriminalitet, der som minimum skal have et i bestemmelsen nærmere angivet indhold. Strategien skal revideres og ajourføres med regelmæssige mellemrum på højst 5 år på grundlag af en risikoanalysebaseret tilgang for at tage hensyn til relevante udviklinger og tendenser og relaterede trusler vedrørende miljøkriminalitet.

Medlemsstaterne skal efter artikel 21, stk. 1, indsamle statistiske data for at overvåge effektiviteten af deres systemer til bekæmpelse af miljøkriminalitet. De statistiske data skal efter stk. 2 omfatte bl.a. antallet af indberettede sager om miljøkriminalitet, antallet af efterforskede sager om miljøkriminalitet, den gennemsnitlige varighed af den strafferetlige efterforskning af miljøkriminalitet og antallet af domfældelser for miljøkriminalitet. Efter artikel 21, stk. 3, skal medlemsstaterne sikre, at der regelmæssigt offentliggøres en konsolideret oversigt over deres statistikker. De statistiske data skal indberettes til Kommissionen og Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport på grundlag af de statistiske data, som medlemsstaterne fremsender, jf. artikel 21, stk. 4 og 5. Kommissionen tillægges efter artikel 22 beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger det standardformat for dataoverførsel, der er omhandlet i artikel 21, stk. 4.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har vurderet, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. TEU artikel 5, stk. 3. Kommissionen har i den forbindelse bl.a. henvist til kriminelle aktiviteter i forbindelse med miljøet ofte har en grænseoverskridende dimension, mens visse miljøforbrydelser normalt rammer flere lande (f.eks. ulovlig handel med affald, beskyttede arter eller produkter fremstillet af vilde dyr og planter) eller har grænseoverskridende virkninger (f.eks. i tilfælde af grænseoverskridende forurening af luft, vand og jord). Grænseoverskridende samarbejde mellem retshåndhævende og retlige myndigheder er derfor af afgørende betydning.

Kommissionen har videre henvist til, at medlemsstaterne på trods af de fremskridt, der er gjort med at skabe et fælles sæt definitioner af miljøkriminalitet i hele EU og kræve mere afskrækkende sanktionsniveauer, ikke i sig selv forenet deres respektive opfattelser af miljøkriminalitet inden for det råderum, som direktivet giver. På samme måde forhindrer de utilstrækkelige sanktionsniveauer i en række medlemsstater ifølge Kommissionen lige konkurrencevilkår i hele EU og anvendelsen af instrumenter til gensidig anerkendelse (såsom den europæiske arrestordre og den europæiske efterforskningskendelse).

Danmark deler Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet må anses for at være overholdt.

6. Gældende dansk ret

I direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet er der fastsat fælles minimumsregler for at kriminalisere miljøkriminalitet.

Direktivet er gennemført i dansk ret ved en række love og bekendtgørelser inden for miljøområdet. Det drejer sig bl.a. om miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, naturbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og kemikalie-loven. De pågældende miljølove med tilhørende bekendtgørelser er karakteriseret ved, at de regulerer en række miljøskadelige handlinger og fastsætter strafferetlige sanktioner, der spænder fra bødestraf til fængsel i op til 2 år. Strafansvar for overtrædelse af disse miljølove kræver som udgangspunkt uagtsomhed, dog vil fængselsstraf typisk kræve, at der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Herudover følger det af straffelovens § 196, at særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen, der indebærer betydelig skade på miljøet eller fremkalder nærliggende fare derfor, eller er af mere systematisk karakter, kan straffes med fængsel i op til 6 år. Strafansvar for overtrædelse af bestemmelsen kræver forsæt. Handlinger, der forårsager dødsfald eller alvorlig personskade, vil efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens 25. kapitel om forbrydelser mod liv og legeme, herunder eksempelvis § 241 om uagtsomt manddrab eller § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse.

Ved straffens fastsættelse skal der under hensyntagen til ensartethed i rets-anvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysningerne om gerningsmanden, jf. straffelovens § 80, stk. 1. Efter § 80, stk. 2, skal der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset. Der gælder ikke noget minimum for, hvor lille en bøde kan være, udover at dagbøder for overtrædelse af straffeloven ikke kan være lavere end 2 kr., jf. § 51, stk. 1, 5. pkt. Der gælder endvidere ikke noget maksimum.

Straffelovens §§ 81 og 82 indeholder en række hhv. skærpende og formildende omstændigheder, der skal tages i betragtning ved straffens fastsættelse. Eksempelvis skal det efter § 81, stk. 1, nr. 1, indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Efter § 82, nr. 8, skal det indgå som formildende omstændighed, at

gerningsmanden frivilligt har afværget eller søgt at afværge den fare, der er forvoldt ved den strafbare handling.

Straffelovens § 75 vedrører konfiskation. Efter § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvis konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte. Det følger af § 75, stk. 2, at såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af bl.a. genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar handling, samt af genstande, med hensyn til hvilke, der i øvrigt er begået en strafbar handling.

Straffelovens regler om konfiskation suppleres af særregler om konfiskation. Bl.a. fremgår det af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, jordforureningslovens § 88, stk. 5, og kemikalielovens § 59, stk. 7, at der kan ske konfiskation af en ved en overtrædelse opnået økonomisk fordel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor.

Retsplejeloven indeholder regler, der giver mulighed for at foretage beslaglæggelse med henblik på konfiskation, jf. lovens § 802.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, kan den som udøver en virksomhed, som kræver særlig offentlig autorisation eller godkendelse frakendes retten til at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Det samme gælder efter § 79, stk. 2, når særlige omstændigheder taler derfor, om udøvelse af en anden virksomhed. Efter samme regel kan der ske frakendelse af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser. Særregler om frakendelse af retten til at drive virksomhed findes bl.a. i miljøbeskyttelseslovens § 110 b.

I en dom i en straffesag kan det bestemmes, at nogen under anvendelse af tvangsbøder skal opfylde en forpligtelse mod det offentlige, jf. retsplejelovens § 997, stk. 3. Dette kan efter omstændighederne omfatte forpligtelser, der følger af miljølovgivningen. Denne almindelige regel suppleres dog af særregler i miljølovgivningen, der giver myndighederne mulighed for at udstede forbud og påbud med henblik på at sikre, at lovene overholdes, se f.eks. miljøbeskyttelseslovens §§ 68 og 69, havmiljølovens §§ 45 b og 45 d,

naturbeskyttelseslovens §§ 73 og 74, jordforureningslovens § 39 og kemikalielovens § 48.

Straffeloven indeholder i § 21 en almindelig mulighed for at straffe for forsøg, hvis der for en lovovertrædelse kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder. Lovens § 23 indeholder endvidere en almindelig regel om ansvar for medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd.

Efter straffelovens 5. kapitel kan juridiske personer straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov. Hjemmel til strafansvar for juridiske personer findes bl.a. i miljøbeskyttelsesloven (§ 110, stk. 4, og § 110 c, stk. 6), havmiljøloven (§ 62), naturbeskyttelsesloven (§ 89, stk. 4), jordforureningsloven (§ 88, stk. 4) og kemikalieloven (§ 60). Efter straffelovens § 27 forudsætter strafansvar for en juridisk person, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Forældelsesfristen for strafansvar er efter straffelovens § 93, stk. 1, 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for lovovertrædelsen. Forældelsesfristen er 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år, jf. § 93, stk. 1, nr. 2. Overtrædelser af straffelovens § 196 om særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen er undergivet en forældelsesfrist på 10 år. Forældelsesfristen afbrydes, når den pågældende gøres bekendt med sigtelsen, eller når anklagemyndigheden anmoder om rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen, jf. § 94, stk. 5. Hvis forfølgningen standses på ubestemt tid, løber forældelsesfristen videre, som om forfølgning ikke havde fundet sted. Skyldes standsningen, at sigtede har unddraget sig forfølgningen, medregnes forfølgningstiden dog ikke ved beregningen af forældelsesfristen, jf. § 94, stk. 6.

Efter straffelovens § 97, stk. 1, kan idømt fængselsstraf forældes. Det fremgår bl.a. af § 97, stk. 2, at forældelsesfristen er 5 år for fængsel indtil 1 år og 10 år for fængsel i mere end 1 år, men ikke over 4 år, jf. § 97, stk. 2, nr. 1 og 2. En bøde forældes efter 5 eller 10 år afhængig af, om bøden overstiger 10.000 kr., jf. straffelovens § 97 a, stk. 1.

Straffelovens forældelsesregler suppleres dog af forskellige miljølove, hvor det er fastsat, at forældelsesfristen er 5 år, uanset at visse lovovertrædelser eksempelvis kun kan straffes med bøde, se f.eks. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 10, havmiljølovens § 60, naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 10, jordforureningslovens § 88, stk. 6, og kemikalielovens § 61.

Efter straffelovens § 6, stk. 1, vil der kunne straffes for handlinger, der foretages i den danske stat eller på et dansk fartøj. Efter lovens § 9, stk. 1, 1. pkt., anses handlinger for foretaget, hvor gerningsmanden befandt sig ved handlingens foretagelse. Efter § 9, stk. 1, 2. pkt., anses handlinger, for så vidt angår juridiske personer, for foretaget, hvor den eller de handlinger, som medfører ansvar for den juridiske person er foretaget. Lovens § 9, stk. 2, fastslår, at hvis en handling straffbarhed afhænger af eller påvirkes af en indtråd eller tilsigtet følge, anses handlingen tillige for foretaget, hvor virkningen er indtråd, eller hvor gerningsmanden har forsæt til, at virkningen skulle indtræde. Efter § 9, stk. 4, anses en lovovertrædelse for i sin helhed at være begået her i landet, når en del af overtrædelsen er begået i den danske stat.

Efter straffelovens §§ 7, 7 a, 8, 8 a og 8 b kan en række handlinger straffes, hvis de er begået uden for Danmark, f.eks. hvis de er begået af en dansk statsborger, eller der er tale om handlinger, der krænker en forpligtelse, som det ifølge lov påhviler gerningsmanden at iagttage i udlandet. Mange regler i miljølovgivningen vil dog være territorielt begrænset til kun at gælde i Danmark, hvorfor reglerne almindeligvis ikke finder anvendelse på handlinger foretaget i udlandet.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten, er implementeret i Danmark ved lov nr. 1436 af 29. juni 2021 om beskyttelse af whistleblowere.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget vil have økonomiske konsekvenser i form af indvirkning på EU's budget, navnlig som følge af forslagets mål nr. 5 (forbedre beslutningstagningen på et velinformeret grundlag om miljøkriminalitet gennem bedre indsamling og formidling af statistiske data). Forslaget medfører en engangsudgift på EU's budget på 560.000 EUR (ca. 4.200.000 kr.) i 2025 samt tilbagevendende årlige omkostninger på 45.000 EUR (ca. 337.600 kr.). Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig engangsudgift ved forslaget på knap 84.000 kr. i 2025 og 6.750 kr. i tilbagevendende, årlige omkostninger.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes ikke i sig selv at medføre andre konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har tidligere været sendt i høring i Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen, men medlemsstaterne ses at være generelt positivt indstillet over for formålet med forslaget.

Direktivforslaget har været drøftet på møder i COPEN-arbejdsgruppen, hvor de øvrige medlemsstater generelt har været positivt indstillet og udtrykt opbakning til formålet med direktivet. Der udestår dog fortsat endelig afklaring af flere elementer.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side deler man ønsket om at styrke bekæmpelsen af miljøkriminalitet i medlemsstaterne og er derfor umiddelbart positivt indstillet over for formålet med forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg fik den 21. februar 2022 tilsendt et grund- og nærhedsnotat om forslaget.

Dagsordenpunkt 11: Samarbejde mellem kompetente myndigheder, der håndterer terrorbekæmpelse

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en statusorientering. Orienteringen forventes at ske med deltagelse af formandskabet for Antiterrorgruppen (CTG). Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man overordnet positiv over for tiltag, der kan styrke samarbejdet i EU på terrorbekæmpelsesområdet. Der er dog samtidig fokus på, at eventuelle tiltag ikke unødigt komplicerer det eksisterende samarbejde mellem efterretningstjenesterne.

2. Baggrund

EU har siden 2015 iværksat en række tiltag til bekæmpelse af terrorisme. EU's tiltag på området omfatter bl.a. styrket informationsudveksling, styrket kontrol ved de ydre grænser, forebyggelse af radikaliserings på internettet, bedre kontrol med skydevåben, digitalisering af det retlige samarbejde, kriminalisering af terrorhandlinger, bekæmpelse af finansiering af terrorisme, harmonisering af brugen af flypassagerers data og styrket samarbejde med lande uden for EU.

Antiterrorgruppen (CTG) blev oprettet uden for EU-regi efter terrorangrebene den 11. september 2001 med det formål at skabe et tættere samarbejde på kontraterrorområdet i Europa. Gruppen består af de indenlandske sikkerheds- og efterretningstjenester fra EU-medlemsstaterne samt Norge, Schweiz og Storbritannien. I CTG-regi blev der i 2017 etableret en samarbejdsplatform med forbindelsesofficerer placeret i Nederlandene. Platformen gør det muligt hurtigt at dele operative efterretnings- og efterforskningsrelaterede oplysninger og muliggør en kontinuerlig udveksling af operative informationer og analyser.

Samarbejdet danner en multilateral tilgang til løsning af problemstillinger på terrorbekæmpelsesområdet og yder dermed et væsentligt bidrag til at

kunne forebygge terrorisme i Europa. Derudover har platformen vist sig at være et effektivt redskab til at håndtere efterretninger efter terroranslag, idet den gør det muligt for de involverede tjenester hurtigt at følge op på spor samt at sikre opfølgning på eventuelle forbindelser til andre europæiske lande.

3. Formål og indhold

Der er under dagsordenpunktet lagt op til, at formandskabet for CTG giver en statusorientering om samarbejdet mellem de kompetente myndigheder, der håndterer terrorbekæmpelse.

Der vil muligvis blive opfordret til at styrke samarbejdet i EU. Det kan ikke afvises, at en sådan opfordring vil medføre en drøftelse af, hvilke tiltag der vil kunne tages i denne henseende.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til dagsordenpunktet.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at styrke samarbejdet på terrorbekæmpelsesområdet i EU.

Fra dansk side er der dog fokus på, at eventuelle tiltag til styrket samarbejde i EU ikke medfører unødige komplikationer i det allerede eksisterende samarbejde mellem de europæiske myndigheder, der håndterer terrorbekæmpelse.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Samarbejdet i EU på terrorbekæmpelsesområdet er løbende blevet forelagt Folketingets Europaudvalg, herunder senest i forbindelse med orienteringen forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021.

Dagsordenpunkt 12: EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på orientering om status på forhandlingerne om EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man generelt positivt stillet over for til sin tid at ratificere en traktat om EU's tiltrædelse af EMRK.

2. Baggrund

Forhandlingerne om EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på orientering om status for forhandlingerne.

Med Lissabontraktaten besluttede EU's medlemsstater, at EU skulle tiltræde EMRK, jf. TEU artikel 6, stk. 2. Tiltrædelsen af EMRK er dermed en del af implementeringen af Lissabontraktaten. Med tiltrædelsen vil Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i modsætning til i dag kunne behandle klager over EU som sådan. Tiltrædelsen af EMRK ændrer imidlertid ikke Unionens beføjelser som fastsat i TEU og TEUF. Alle Europarådets 46 medlemsstater, herunder de medlemsstater, der ikke er medlem af EU, bl.a. Tyrkiet og Storbritannien, skal ratificere tiltrædelsestraktaten, før EU kan tiltræde EMRK.

Der er endvidere knyttet en protokol til Lissabontraktaten vedrørende TEU artikel 6, stk. 2. Efter protokollens artikel 1 skal traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK afspejle nødvendigheden af at bevare Unionens og EU-rettens særlige karakteristika, navnlig for så vidt angår:

1. de nærmere bestemmelser for Unionens eventuelle deltagelse i EMRK's kontrolinstanser og

2. de mekanismer, der er nødvendige for at sikre, at sager indbragt af ikke-medlemsstater samt individuelle klager henføres korrekt til medlemsstaterne og/eller Unionen afhængigt af det enkelte tilfælde.

Efter protokollens artikel 2 skal en sådan traktat sikre, at tiltrædelsen hverken berører Unionens kompetencer eller institutionernes beføjelser. Den skal sikre, at intet heri berører medlemsstaternes situation i forhold til EMRK, navnlig i forhold til protokollerne hertil, foranstaltninger truffet af medlemsstaterne, der fraviger EMRK i overensstemmelse med dennes artikel 15, og forbehold med hensyn til konventionen, som medlemsstater har taget i overensstemmelse med dennes artikel 57.

Videre følger det af protokollens artikel 3, at aftalen om EU's tiltrædelse af EMRK ikke berører TEUF artikel 344 (hvorefter medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af EU-Traktaten og TEUF afgjort på anden måde end fastsat i TEUF).

Sagen blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4. juni 2010 forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg for så vidt angår vedtagelsen af mandat til Kommissionen til at indlede forhandlinger med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK.

Kommissionen fik på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4. juni 2010 mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK. Forhandlingerne indledtes i juli måned 2010.

Kommissionen gennemførte de nævnte forhandlinger på baggrund af sit mandat og i samråd med Rådets arbejdsgruppe om grundlæggende rettigheder mv. (FREMP). Sideløbende med forhandlingerne om tiltrædelsestraktaten er der desuden arbejdet på at udarbejde EU-interne regler af betydning for tiltrædelsen, som skal være på plads inden undertegnelsen af tiltrædelsestraktaten. Dette arbejde er stadig pågående.

På et møde i Strasbourg den 3.-5. april 2013 lykkedes det Kommissionen og Europarådets medlemsstater at nå til enighed om et udkast til en tiltrædelsestraktat. Kommissionen anmodede i august 2013 EU-Domstolen om en udtalelse om, hvorvidt udkastet var foreneligt med TEU og TEUF. I EU-Domstolens udtalelse af 18. december 2014 tilkendegav Domstolen, at det fore-

liggende udkast til tiltrædelsestraktat hverken var foreneligt med TEU artikel 6, stk. 2, eller den tilknyttede protokol. Domstolen pegede i den forbindelse bl.a. på, at traktatudkastet på flere punkter ikke i tilstrækkeligt omfang fastlagde forholdet mellem EU-retten og EMRK.

Den 4. oktober 2019 gav Folketingets Europaudvalget et mandat, der supplerede udvalgets mandatet fra maj 2010, til at støtte, at Kommissionen blev givet supplerende forhandlingsdirektiver med det formål at løse de udfordringer, som EU-Domstolen pegede på i sin udtalelse. De supplerende forhandlingsdirektiver blev vedtaget på rådsmødet den 7.-8. oktober 2019, hvorefter forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om tiltrædelsestraktaten blev genoptaget i januar 2020. Der blev nedsat en ad hoc forhandlingsgruppe bestående af alle medlemsstater af Europarådet (på daværende tidspunkt 47 medlemsstater, nu 46 medlemsstater efter Ruslands eksklusion af Europarådet den 16. marts 2022) og en repræsentant fra Kommissionen (omtalt som ”46+1”-gruppen), som på baggrund af det allerede udførte arbejde skal udforme et juridisk instrument, der sætter linjen for de nærmere omstændigheder for EU’s tiltrædelse af EMRK, herunder EU’s deltagelse i konventionssystemet, og i den sammenhæng undersøge eventuelle relaterede problemstillinger.

”46+1”-gruppen afholdt et indledende møde den 22. juni 2020 og har herefter ca. kvartalsvist afholdt møder. Det seneste møde i 46+1 gruppen blev afholdt den 10-13. maj 2022, og det næste møde vil finde sted den 5.-8. juli 2022.

Kommissionen deltager i forhandlingerne i ”46+1”-gruppen på baggrund af sit mandat og i samråd med FREMP (Working Party on Fundamental Rights, Citizens Rights and Free Movement of Persons) og RELEX (Working Party of Foreign Relations Counsellors).

Der udestår en senere vedtagelse (med enstemmighed) af de interne EU-regler til gennemførelse af tiltrædelsestraktaten, vedtagelse (med enstemmighed) af den rådsafgørelse, der skal bemyndige EU til at tiltræde traktaten, samt efterfølgende ratifikation af tiltrædelsestraktaten i samtlige Europarådets medlemsstater.

3. Formål og indhold

3.1. Nærmere om hovedelementerne i det foreliggende traktatudkast

Det foreliggende udkast til traktat for EU's tiltrædelse af EMRK, som arbejdet i "46+1"-gruppen bygger videre på, indeholder bl.a. følgende hovedelementer:

3.1.1. Adgang for EU til at indtræde som medindstævnt i klagesager mod medlemsstaterne, når sagerne berører EU-lovgivningen, og vice versa

Udkastet til tiltrædelsestraktaten lægger op til, at EU i visse tilfælde skal kunne indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt mod en medlemsstat, ligesom en medlemsstat i visse tilfælde skal kunne indtræde i en klagesag anlagt mod EU. Den medindstævnte er herefter part i sagen og kan afgive indlæg.

EU kan indtræde som medindstævnt i en sag anlagt mod en medlemsstat i tilfælde, hvor den handling eller undladelse, som klagesagen vedrører, ikke kunne have været undgået, uden at den indklagede medlemsstat derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-lovgivningen.

En medlemsstat vil have mulighed for at indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt imod EU, hvis sagen vedrører en handling eller undladelse, som ikke kunne have været undgået, uden at EU derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-ret på traktatniveau, som alene kan ændres ved aftale mellem EU-medlemsstaterne.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan i disse sager beslutte, at parterne holdes fælles ansvarlige for en eventuel krænkelse af konventionen.

3.1.2. Forudgående inddragelse af EU-Domstolen

Inden Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afgør en klagesag, hvori EU er indtrådt som medindstævnt, skal EU-Domstolen have mulighed for at træffe afgørelse om den omhandlede EU-lovgivnings overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, hvis en sådan afgørelse ikke allerede måtte være truffet.

For at undgå unødige forsinkelser af klagesagen ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, skal EU-Domstolen i disse sager træffe afgørelse efter en hasteprocedure.

3.1.3. EU's deltagelse i konventionsorganerne

EU får en dommer ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og EU kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Ministerkomité, når komitéen udøver sine funktioner i forhold til EMRK. Dog vil EU alene skulle høres, når der er tale om vedtagelse af rekommandationer og lignende, der berører EMRK-retlige aspekter. Udkastet til tiltrædelsestraktat indeholder endvidere særlige afstemningsregler i Ministerkomitéen i de klagesager, hvor EU og EU-medlemsstaterne er indstævnte.

En delegation fra Europa-Parlamentet kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Parlamentariske Forsamling (PACE), når forsamlingen udøver sine funktioner i forhold til valg af dommere.

3.2. Nærmere om hovedelementerne i EU-Domstolens udtalelse af 18. december 2014

EU-Domstolens udtalelse om, hvorvidt udkastet til aftale om EU's tiltrædelse af EMRK er foreneligt med traktaterne, indeholder bl.a. følgende hovedelementer:

Aftaleudkastet griber ifølge EU-Domstolen ind i EU's retsordens autonomi, idet det for det første ikke indeholder bestemmelser, der sikrer en koordination mellem EMRK's artikel 53, hvorefter medlemsstaterne kan fastsætte et højere beskyttelsesniveau end det i konventionen sikrede, og artikel 53 i EU's charter om grundlæggende rettigheder, hvorefter EU-Domstolen har fastslået, at nationale niveauer af beskyttelse hverken må stride mod chartret eller mod EU-rettens forrang, enhed og effektivitet.

For det andet sikrer aftaleudkastet efter EU-Domstolens opfattelse ikke, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols krav om, at medlemsstater i visse situationer kontrollerer, hvorvidt EMRK overholdes i en anden medlemsstat, ikke vil gribe ind i princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne.

For det tredje påpeger EU-Domstolen, at aftaleudkastet ikke indeholder bestemmelser, der sikrer, at EMRK's mekanisme (indført ved protokol nr. 16 til EMRK), hvorefter en national ret, der er sidste retsinstans, kan anmode om en rådgivende udtalelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, ikke kan medføre omgåelse af EU's procedure med præjudicielle forelæggelser, der ifølge EU-Domstolen udgør kernen i det ved traktaterne indførte domstolssystem.

EU-Domstolen anfører for det fjerde, at det følger af TEUF artikel 344, at medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af traktaterne afgjort på anden måde end fastsat i traktaten, og at afgørelser herom således skal træffes af EU-Domstolen. Idet aftaleudkastet ikke indeholder bestemmelser, der sikrer, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke vil kunne træffe afgørelse i sager, hvor der rejses sådanne spørgsmål, strider dette mod TEUF artikel 344.

For så vidt angår aftaleudkastets mekanisme for medindklagede, der skal sikre, at der ikke opstår ”huller” for så vidt angår deltagelse, tilregnelser og håndhævelse i EMRK-systemet, bemærker EU-Domstolen for det femte, at mekanismen ikke sikrer, at EU’s og EU-rettens særlige karakteristika bevares, bl.a. fordi Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i visse situationer har kompetence til at vurdere, om betingelserne for at være medindklaget er opfyldt, og således bliver tillagt kompetence til at vurdere kompetencefordelingen mellem EU og EU’s medlemsstater.

For det sjette bemærker EU-Domstolen i relation til aftaleudkastets mekanisme for forudgående inddragelse af EU-Domstolen i sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor der ved behandlingen af sagen skal tages stilling til EU-ret, at fremgangsmåden ikke gør det muligt at bevare EU’s og EU-rettens særlige karakteristika, idet vurderingen af behovet for forudgående inddragelse af EU-Domstolen ligger hos Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, idet EU-Domstolen ikke har kompetence til at fortolke den afledte EU-ret, men alene gyldigheden i forbindelse med den forudgående inddragelse, og idet aftaleudkastet ikke sikrer, at EU fuldt ud og systematisk informeres om sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

For det syvende bemærker EU-Domstolen, at den inden for området for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik alene har kompetence til at kontrollere overholdelsen af TEUF artikel 40 og prøve lovligheden af visse afgørelser som omhandlet i TEUF artikel 275, stk. 2. Det nærmere omfang af EU-Domstolens kompetence på området er endnu ikke fastlagt i praksis, men på EU-rettens nuværende udviklingstrin er visse vedtagelser på området ikke omfattet af EU-Domstolens kompetence. Idet aftalen tillægger Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kompetence på området, hvor EU-Domstolen ikke har kompetence, overdrages dele af domstolsprøvelsen eksklusivt til et for EU eksternt organ, og aftalen griber dermed ind i EU-rettens særlige karakteristika.

3.3. Supplerende forhandlingsdirektiver

Rådets afgørelse af 4. juni 2010 om Kommissionens mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK og de dertil knyttede forhandlingsdirektiver er stadig gældende. Som følge af EU-Domstolens udtalelse var der imidlertid et behov for at give Kommissionen supplerende forhandlingsdirektiver. Rådet blev på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2019 forelagt supplerende forhandlingsdirektiver med det formål at tage højde for de elementer i EU-Domstolens udtalelse, der fremgår af punkt 3.2 ovenfor.

Rådet gav på rådsmødet den 7.-8. oktober 2019 opbakning til, at forhandlingerne om et nyt udkast til en tiltrædelsestraktat blev genoptaget.

3.4. Status for de pågående forhandlinger

De pågående forhandlinger i "46+1"-gruppen er inddelt i fire overordnede dele.

Den første del vedrører EU's specifikke mekanismer for klageproceduren ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, herunder EU's mulighed for at tage forbehold efter EMRK artikel 57 i forhold til bestemmelser i EMRK eller tillægsprotokollerne, og adgangen for EU til at indtræde som medindstævnt i klagesager. Der er gennem forhandlingerne i "46+1"-gruppen opnået enighed om en bestemmelse til tiltrædelsestraktaten om EU's mulighed for at tage forbehold efter EMRK artikel 57. Der er ligeledes umiddelbart opnået enighed om konkrete bestemmelser til en tiltrædelsestraktat vedrørende bl.a. orientering af EU om sager, hvor EU potentielt kan blive medindstævnt, og hvordan processen for, at EU indtræder som medindstævnt, startes og afsluttes. Samlet set er det denne del af forhandlingerne, der er nået længst.

Den anden del vedrører drøftelse af klageproceduren for så vidt angår mellemstatslige sager efter EMRK artikel 33, hvorefter medlemsstater kan indbringe påståede brud på EMRK foretaget af en anden medlemsstat for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Denne del omfatter desuden EU-medlemsstaters mulighed for at anmode Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om at afgive rådgivende udtalelser om principielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EMRK efter tillægsprotokol nr. 16 til EMRK. Ved denne del af forhandlingerne er der ligeledes fremsat konkrete forslag til, hvordan det sikres, at en EU-medlemsstats mulighed for at anmode Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om at afgive en rådgivende udtalelse.

lelse ikke fører til en omgåelse af kravet om, at der i visse sager skal forelægges præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen efter TEUF artikel 267. Der er ligeledes fremsat konkrete forslag til håndteringen af sager mellem to EU-medlemsstater efter EMRK artikel 33, herunder proceduren for en tilbagetrækning af sagen fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor EU-Domstolen bør foretage en vurdering af, om sagen falder inden for EU-retten. Det er i relation hertil fra flere lande blevet problematiseret, hvordan ”blandede sager”, der kun delvist vedrører EU-retten, skal håndteres.

Den tredje del vedrører det EU-retlige princip om gensidig tillid (mutual trust) mellem EU-medlemsstaterne. Kommissionen og ”46+1”-sekretariatet har på tidligere møder i ”46+1”-gruppen fremlagt reviderede forslag til en bestemmelse i tiltrædelsestraktaten og den dertilhørende forklarende rapport vedrørende samspejlet mellem overholdelse af princippet om gensidig tillid og EU’s tiltrædelse af EMRK. Forslagene har løbende mødt kritik fra flere ikke-EU-medlemsstater, der ikke ønsker et EU-princip indført i tiltrædelsestraktaten. Ved forrige møde i ”46+1”-gruppen var der dog umiddelbart enighed fra de fleste lande om sekretariatets seneste kompromisforslag til en bestemmelse i tiltrædelsestraktaten.

Den fjerde del vedrører EU’s handlinger på området for fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, som falder uden for EU-Domstolens jurisdiktion. Kommissionen præsenterede ved det forrige møde i ”46+1”-gruppen konkrete forslag til bestemmelser, der vil kunne indgå i en tiltrædelsestraktat og den tilhørende forklarende rapport, vedrørende muligheden for at tillægge EU-medlemsstaterne jurisdiktion, hvor EU-Domstolen ikke har domsmyndighed (en såkaldt ”re-attributionsmekanisme”). Kommissionens forslag blev mødt med en lang række uddybende spørgsmål og skepsis særligt fra ikke-EU-medlemsstaterne. Det bemærkes, at der i regi af FREMP pågår drøftelser mellem EU-medlemsstaterne om alternativer til den foreslåede ”re-attributionsmekanisme”.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Efter TEUF artikel 218, stk. 6, kræver en rådsafgørelse om Unionens tiltrædelse af EMRK Europa-Parlamentets godkendelse.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen forventes ikke at medføre ændringer af gældende dansk ret, men EU's tiltrædelse af EMRK vil til sin tid skulle ratificeres af Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Efter det foreliggende traktatudkast skal EU – ligesom Europarådets medlemsstater – bidrage økonomisk til udgifterne til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og EU's tiltrædelse vil således være forbundet med visse omkostninger, der afholdes over EU's budget.

Sagen har ikke samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det følger af Lissabon-Traktaten, som alle medlemsstater har ratificeret, at EU skal tiltræde EMRK, jf. TEU artikel 6, stk. 2.

Den generelle forventning er herudover, at alle EU-medlemsstater vil være positivt indstillede over for til sin tid at ratificere traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK.

Det bemærkes, at Europarådets medlemslande i København-erklæringen fra april 2018, pkt. 63, har understreget betydningen af EU's tiltrædelse til EMRK som et middel til at understøtte en sammenhængende menneskerettighedsbeskyttelse i Europa. Medlemslandene opfordrer i den forbindelse EU-institutionerne til at tage de nødvendige skridt med henblik på tiltrædelsen, jf. TEU artikel 6, stk. 2, således at processen kan afsluttes snarest muligt.

Medlemsstaterne har på møder i Rådets arbejdsgruppe om grundlæggende rettigheder mv. (FREMP) generelt udtrykt opbakning til, at forhandlingerne er blevet genoptaget. Der udestår afklaring af en lang række elementer, som der ikke er enighed om.

10. Regeringens generelle holdning

Den danske regering er positivt indstillet over for til sin tid at ratificere traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 28. maj 2010 forud for vedtagelsen af Kommissionens mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne om EU's tiltrædelse af EMRK med Europarådets medlemsstater.

Sagen blev ligeledes forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med vedtagelse af supplerende forhandlingsmandat den 4. oktober 2019 forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2019.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021.

Dagsordenpunkt 13 a): e-Beviser: Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2018) 225 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet om forslaget til en forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter der har pågået trilogforhandlinger om forslagene, og som senest blev afholdt den 1. marts 2022. Status på forhandlingerne er, at Rådet i marts 2022 fremsendte et kompromisforslag til Europa-Parlamentet, som dog overordnet blev modtaget negativt af Europa-Parlamentet. Det forventes, at der på baggrund af et uformelt kompromisforslag fra formandskabet til Europa-Parlamentet nu lægges op til tekniske møder og yderligere trilogforhandlinger. Forordningsforslaget har overordnet til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forordningsforslaget er omfattet af retsforbeholdet, og forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det vurderes dog umiddelbart, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af et forslag til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt et forslag til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's medlemsstater, samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltager ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål om kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev indledt den 10. februar 2021 og er senest afholdt den 1. marts 2022.

Rådet fremsendte i marts 2022 et kompromisforslag til Europa-Parlamentet, som dog overordnet blev modtaget negativt af Europa-Parlamentet. Det forventes, at der på baggrund af et uformelt kompromisforslag fra formandskabet til Europa-Parlamentet nu lægges op til tekniske møder og yderligere trilogforhandlinger.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige forordningsforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til forordningsforslaget, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018. Det skal i den forbindelse understreges, at der har pågået trilogforhandlinger, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Forordningsforslaget bygger på princippet om gensidig anerkendelse og indfører europæiske kendelser om (1) udlevering og (2) sikring af elektronisk bevismateriale, der er lagret af en tjenesteudbyder, der udbyder sine tjenester i EU. De to typer kendelser kan kun udstedes i forbindelse med straffesager, herunder i forbindelse med efterforskning.

Begge typer kendelser vil skulle udstedes eller godkendes af en judicial myndighed i en medlemsstat (udstedelsesstaten) og fremsendes ved brug af en særlig attest direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant, som tjenesteudbyderen – i medfør af det samtidigt fremsatte direktivforslag – har udpeget med henblik på indsamling af bevismateriale.

Forslaget adskiller sig fra andre retsakter, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse, ved, at myndighederne i den medlemsstat, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret (den fuldbyrdende medlemsstat), som udgangspunkt ikke inddrages, idet kendelsen sendes direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret, vil kun blive inddraget i særlige tilfælde, eller hvis tjenesteudbyderen eller repræsentanten ikke efterkommer kendelsen. Der pågår i øjeblikket forhandlinger om indførelsen af en såkaldt "notifikationsprocedure" i forordningsforslaget samt mulige kompromisløsninger. Notifikationsproceduren indebærer overordnet, at myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er repræsenteret eller etableret (fuldbyrdesmedlemsstaten), notificeres om kendelsen, når denne fremsendes til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Forslaget finder kun anvendelse i grænseoverskridende situationer, det vil sige i tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i en anden medlemsstat end udstedelsesstaten. I de tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i samme medlemsstat som den udstedende

myndighed, vil sikringen eller udleveringen af bevismaterialet skulle ske efter nationale regler. Forslaget finder ligeledes anvendelse, hvis tjenesteudbyderen ikke er etableret eller repræsenteret i EU, men udbyder tjenester i EU.

Efter forordningsforslaget skal kendelser således sendes direkte fra en myndighed i en medlemsstat til en tjenesteudbyders retlige repræsentant i en anden medlemsstat. En sådan ordning ville rejse spørgsmål i henhold til grundloven, hvis forordningen havde virkning for og fandt anvendelse i Danmark. Det skyldes, at danske myndigheder efter grundloven som udgangspunkt anses for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for det danske territorium (det såkaldte uskrevne grundlovsforbud), herunder til at optræde med retligt forbindende virkning direkte over for virksomheder og personer i Danmark.

Idet forordningen er omfattet af retsforbeholdet, og dermed ikke finder anvendelse i Danmark, vil kendelser efter forordningsforslaget ikke kunne rettes til og fuldbyrdes direkte over for virksomheder etableret i Danmark. Derimod kan kendelser rettes til sådanne virksomheders retlige repræsentanter, som er udpeget i en anden medlemsstat, ligesom de kan fuldbyrdes, over for virksomhedens retlige repræsentant, af myndighederne i den pågældende medlemsstat. Sådanne kendelser vil derfor ikke få retlig virkning i Danmark.

På den baggrund vurderes det, at forordningsforslaget ikke i sin nuværende form rejser spørgsmål i forhold til grundloven.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlaments Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Europa-Parlamentet har bl.a. tidligere foreslået at sammenlægge forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager med direktivforslaget om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevis-

materiale i straffesager, så der alene blev lagt op til at vedtage én samlet forordning om e-beviser.

Europa-Parlamentet lægger endvidere op til at ændre definitionerne på de typer af data, der er omfattet af forordningsforslaget, herunder foreslås der bl.a. tre typer af datakategorier (abonnementsdata, trafikdata og indholdsdata) frem for de fire typer af datakategorier (abonnementsdata, adgangsdata, transaktionsdata og indholdsdata), som fremgår af Kommissionens oprindelige forordningsforslag.

Herudover forelæs det bl.a., at forordningsforslaget skal indeholde en udvidet notifikationsmekanisme i henhold til udstedelsen af europæiske editions- og sikringskendelser.

Det bemærkes, at trilogforhandlingerne om forslaget blev indledt den 10. februar 2021 og senest blev afholdt den 1. marts 2022, og at det forventes, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger løbende vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at den grænseoverskridende dimension af de identificerede problemer betyder, at det er nødvendigt med tiltag på EU-niveau. Kommissionen har bl.a. anført, at de kriminalitetstyper, der findes elektroniske beviser for, ofte vedrører situationer, hvor den infrastruktur, de elektroniske beviser lagres på, samt tjenesteudbyderen, der driver infrastrukturen, er omfattet af en anden national retlig ramme – inden eller uden for EU – end den retlige ramme, som ofret og gerningsmanden er omfattet af. Som følge heraf kan det være meget tidskrævende og vanskeligt for det kompetente land at få effektiv adgang til elektroniske beviser på tværs af grænserne uden fælles minimumsregler.

Kommissionen har anført, at medlemsstaterne hver for sig vil have særligt svært ved at tage højde for den forskelligartede regulering i medlemsstaterne og ved at forbedre samarbejdet efter den nuværende EU-lovgivning, navnlig via den europæiske efterforskningskendelse.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange, antallet af berørte politikområder (sikkerhed, grundlæggende rettigheder, herunder proceduremæssige rettigheder og beskyttelsen af personoplysninger, samt økonomiske aspekter) samt den brede vifte af interesser vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne

adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Danmark har – med enkelte undtagelser – ikke gennemført særlig lovgivning om gensidig retshjælp i straffesager. Det antages imidlertid med støtte i retspraksis, at udenlandske begæring om efterforskningskridt i Danmark kan imødekommes, uanset om fremsættelsen og behandlingen af retsanmodninger er reguleret i en aftale, der finder anvendelse mellem Danmark og den anmodende stat. De relevante efterforskningskridt gennemføres i givet fald på grundlag af en analog anvendelse af de relevante bestemmelser i retsplejeloven, idet en udenlandsk anmodning om efterforskning, herunder ransagning, beslaglæggelse samt edition kan imødekommes, hvis det pågældende efterforskningskridt kunne gennemføres i forbindelse med en tilsvarende national strafferetlig efterforskning.

Lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union indeholder endvidere en række særlige regler og procedurer for retshjælp til andre medlemsstater for så vidt angår fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser.

Princippet i reglerne om gensidig retshjælp er, at anmodninger om retshjælp fremsendes mellem de relevante myndigheder i medlemsstaterne.

Der findes ikke danske regler om fremsendelse af kendelser om udlevering af bevismateriale i straffesager direkte til en tjenesteudbyder på tværs af landegrænserne.

Forslaget supplerer således de eksisterende regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

7. Konsekvenser

Forordningsforslaget er som nævnt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, ligesom forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller øvrige konsekvenser for Danmark.

Det bemærkes imidlertid, at forordningsforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, hvorfor det umiddelbart vurderes, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark, herunder for erhvervslivet. Danmarks stilling i relation til forordningsforslaget er i øjeblikket ved at blive nærmere afdækket i samarbejde med Kommissionen i lyset af Danmarks tilknytning til direktivforslaget. De mulige konsekvenser af forordningsforslaget vil på baggrund af resultatet af denne undersøgelse kunne fastlægges nærmere.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen, Dansk Erhverv og Advokatrådet har afgivet høringssvar med bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at det er et grundlæggende problem ved forordningsforslaget, at det giver myndigheder mulighed for at operere di-

rekte i andre EU-lande, ved at udstede bindende editionskendelser til tjenesteudbydere, uden at involvere myndighederne i modtagerlandet. Med forordningsforslaget overlades det dermed til private tjenesteudbydere at værne om borgernes retssikkerhed og grundlæggende rettigheder.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager - forudsat at det ikke går ud over tjenesteudbyderes mulighed for at beskytte brugernes data. Imidlertid ses der med bekymring på den situation, at Danmark står uden for de retslige instrumenter introduceret i forordningsforslaget. På den baggrund opfordrer Dansk Erhverv bl.a. til en analyse af eventuelle modstridende forpligtelser samt en mulig justering af dansk lovgivning med henblik på at sikre overensstemmelse med forordningen.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af direktivforslaget kan medføre administrative byrder for erhvervslivet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forordningsforslaget har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau i forbindelse med trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet, men der er endnu ikke opnået enighed om en fælles tilgang mellem Rådet og Parlamentet.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på rådsmødet den 9.-10. juni 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man umiddelbart overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager.

Det bemærkes dog, at Danmark, som følge af retsforbeholdet, ikke vil deltage i en kommende vedtagelse af forordningsforslaget, som derfor ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Som følge af det samtidigt fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, vil forslagene dog kunne medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. I forbindelse med forhandlingerne med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side derfor fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndighe-

der, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forordningsforslaget blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet den (retlige og indre anliggender) den 3.-4. marts 2022.

Dagsordenpunkt 13 b): e-Beviser: Direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2018) 226 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet om forslaget til et direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter der har pågået trilogforhandlinger om forslagene, og som senest blev afholdt den 1. marts 2022. Status på forhandlingerne er, at Rådet i marts 2022 fremsendte et kompromisforslag til Europa-Parlamentet, som dog overordnet blev modtaget negativt af Europa-Parlamentet. Det forventes, at der på baggrund af et uformelt kompromisforslag fra formandskabet til Europa-Parlamentet nu lægges op til tekniske møder og yderligere trilogforhandlinger. Forslaget har overordnet til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Dertil har direktivforslaget til formål at reducere hindringer for tjenesteudbydernes frie udveksling af tjenesteydelser. Forslaget til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager er ikke omfattet af retsforbeholdet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Direktivforslaget forventes at kræve ændringer i dansk lovgivning. Fra dansk side er man overordnet positiv over for forslaget, og man vil fra dansk side fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, tjenesteudbydere og forbrugere samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af a) et forordningsforslag om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt b) et direktivforslag om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltager ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, og forordningen vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål vedrørende kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev indledt den 10. februar 2021 og er senest afholdt den 1. marts 2022.

Rådet fremsendte i marts 2022 et kompromisforslag til Europa-Parlamentet, som dog overordnet blev modtaget negativt af Europa-Parlamentet. Det forventes, at der på baggrund af et uformelt kompromisforslag fra formandskabet til Europa-Parlamentet nu lægges op til tekniske møder og yderligere trilogforhandlinger.

Direktivforslaget er modtaget i dansk sprogversion den 25. maj 2018.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på en statusorientering om fremdriften i forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige direktivforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til direktivforslaget, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Det skal i den forbindelse understreges, at der har pågået trilogforhandlinger, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Direktivforslaget har til formål at forpligte medlemslandene til at pålægge udbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, at udpege en retlig repræsentant, som skal modtage, overholde og håndhæve afgørelser fra kompetente myndigheder om indsamling af bevismateriale i straffesager på vegne af den pågældende tjenesteudbyder. Der vil eksempelvis kunne være tale om de kendelser om udlevering og sikring af elektronisk bevismateriale, der indføres med det samtidigt fremsatte forordningsforslag, men der kunne for eksempel også være tale om rent nationale anmodninger eller anmodninger baseret på den europæiske efterforskningskendelse eller i medfør af reglerne om retshjælp.

Det afgørende for, om en tjenesteudbyder ”udbyder tjenester i EU”, er, om tjenesteudbyderen gør det muligt for juridiske eller fysiske personer i en eller flere medlemsstater at anvende sine tjenester. Den blotte tilgængelighed af tjenesten er dog ikke tilstrækkelig. Der stilles derfor også krav om en ”væsentlig tilknytning” til den eller de medlemsstater, hvor tjenesterne stilles til rådighed, hvilket vil skulle afgøres på grundlag af en række momenter. En sådan væsentlig tilknytning anses for at være til stede, hvis tjenesteudbyderen er etableret i EU.

For tjenesteudbydere uden for EU vil det være afgørende for, om kravet om væsentlig tilknytning er opfyldt, om der er et betydeligt antal brugere i en eller flere medlemsstater, eller om tjenesteudbyderen målretter sine tjenester mod en eller flere medlemsstater, f.eks. ved at markedsføre tjenesterne på det nationale sprog eller ved at udbyde app's i lokale ”app-butikker”.

Forslaget finder ikke anvendelse for tjenesteudbydere, der er etableret i en enkelt medlemsstat og alene udbyder tjenester på denne medlemsstats område. Danske virksomheder, der alene udbyder tjenester i Danmark, vil således ikke blive forpligtet efter direktivet.

Udbydere af følgende typer af tjenester er omfattet af forslaget:

1. Elektroniske kommunikationstjenester som defineret i artikel 2, stk. 4, i direktivet om en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation Informationssamfundets tjenester som defineret i artikel 1, stk. 1, litra b, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535, som gør det muligt for brugerne at kommunikere med hinanden, eller som giver mulighed for behandling eller lagring af data på vegne af de brugere, som tjenesten udbydes til.
2. Internetdomænenavns- og IP-nummereringstjenester såsom udbydere af IP-adresser, domænenavnsadministratorer, domænenavnsregistratorer og hermed forbundne privatlivs- og proxytjenester.

En udbyder af sådanne tjenester, som udbyder sine tjenester i EU, jf. det ovenfor beskrevne, vil skulle udpege mindst én retlig repræsentant inden for EU. Repræsentanten vil skulle udpeges i en af de medlemsstater, hvor tjenesteudbyderen udbyder sine ydelser eller er etableret.

Den retlige repræsentant kan være en fysisk eller juridisk person, herunder tredjemand. Tjenesteudbyderen vil også kunne udpege et eksisterende forretningssted, herunder en juridisk enhed, et agentur, et kontor eller hovedsædet.

Direktivforslaget indeholder en bestemmelse om, at hvis en tjenesteudbyder er forpligtet til at udpege en retlig repræsentant, og hvis tjenesteudbyderen udbyder sine tjenester i en medlemsstat, der deltager i det retlige samarbejde på det strafferetlige område (instrumenter vedtaget i henhold til TEUF afsnit V, kapitel 4), skal tjenesteudbyderen udpege mindst én retlig repræsentant i en medlemsstat, der deltager i det retlige samarbejde i straffesager. Baggrunden for denne bestemmelse er, at Danmark som følge af retsforbeholdet (samt i et vist omfang også Irland og Storbritannien) ikke i alle tilfælde vil være bundet af den retsakt (f.eks. den europæiske efterforskningskendelse), som ligger til grund for anmodningen til den retlige repræsentant.

Dette medfører, at en retlig repræsentant udpeget i Danmark (eller i en anden medlemsstat, der ikke deltager i et eller flere af de relevante samarbejdsinstrumenter), ikke vil kunne varetage sit hverv fuldt ud, idet vedkommende ikke vil kunne modtage en kendelse i henhold til det instrument, som medlemsstaten ikke deltager i.

For Danmark vil denne bestemmelse i praksis medføre, at en dansk tjenesteudbyder omfattet af direktivet, der udbyder tjenester i et andet EU-land end Danmark, ikke vil kunne udpege sin retlige repræsentant i Danmark, fordi Danmark som følge af retsforbeholdet ikke i alle tilfælde vil være bundet af de retsakter, der ligger til grund for anmodningen. Den danske virksomhed vil således skulle udpege sin retlige repræsentant i en medlemsstat, der deltager i det EU-retlige samarbejde på det strafferetlige område.

Tjenesteudbyderne skal oplyse den centrale myndighed i den medlemsstat, hvori den retlige repræsentant udpeges, om udpegningen og kontaktoplysninger på den pågældende retlige repræsentant, samt om det eller de sprog, der kan rettes henvendelse til repræsentanten på. Har en tjenesteudbyder udpeget flere retlige repræsentanter, skal tjenesteudbyderen desuden oplyse om de kriterier, som tjenesteudbyderen har fastsat skal gælde for fordelingen mellem repræsentanterne ved fremsendelsen af henvendelser. Medlemslandenes myndigheder vil kunne afvige fra disse kriterier i behørigt begrundede tilfælde. Tjenesteudbyderen skal gøre oplysningerne offentligt tilgængelige og orientere om eventuelle ændringer.

Medlemsstaterne skal ved fastsættelsen af nationale regler sikre bl.a., at såvel den retlige repræsentant som tjenesteudbyderen kan gøres ansvarlige for manglende opfyldelse af de forpligtelser, der udspringer af den retlige ramme, som gælder ved repræsentantens modtagelse af afgørelser og kendelser.

Medlemsstaterne skal bl.a. også indføre sanktioner for tjenesteudbyderens overtrædelse af nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af direktivet, herunder hvis en tjenesteudbyder ikke udpeger en retlig repræsentant i overensstemmelse med direktivet eller ikke forsyner repræsentanten med de nødvendige beføjelser og ressourcer til generelt at kunne efterkomme de kompetente myndigheders afgørelser. Straffen for ikke at efterkomme en konkret afgørelse, såsom en kendelse i en konkret sag, vil derimod skulle følge af andre instrumenter, såsom det samtidigt fremsatte forordningsforslag, eller af national ret.

Direktivforslaget indfører endvidere en række andre forpligtelser for de enkelte medlemsstater med henblik på sikring af direktivets effektivitet.

Direktivforslaget indeholder herudover bestemmelser om mekanismer vedrørende koordination mellem de centrale myndigheder i medlemsstaterne, gennemførelse, evaluering og ikrafttræden.

Der henvises for en nærmere gennemgang af forordnings- og direktivforslagene om e-Beviser, herunder i forhold til retssikkerhed og forholdet til det danske retsforbehold, til justitsministerens besvarelse af 29. januar 2019 af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Europaudvalg.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Europa-Parlamentet har bl.a. tidligere foreslået at sammenlægge forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager med direktivforslaget om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager, så der alene blev lagt op til at vedtage én samlet forordning om e-beviser.

Endvidere foreslås det, at den forpligtelse, der fremgår af direktivforslaget til at forpligte tjenesteudbydere af visse elektroniske tjenester, som udbyder tjenester i EU, til at udpege en retlig repræsentant, begrænses til at finde anvendelse for tjenesteudbydere, der ikke er etableret i EU, og tjenesteudbydere, der er etableret i et medlemsland, der ikke er bundet af forordningen.

Europa-Parlamentet lægger endvidere op til at ændre definitionerne på de typer af data, der er omfattet af forordningsforslaget, herunder foreslås der bl.a. tre typer af datakategorier (abonnementsdata, trafikdata og indholdsdata) frem for de fire typer af datakategorier (abonnementsdata, adgang-

data, transaktionsdata og indholdsdata), som fremgår af Kommissionens oprindelige forordningsforslag.

Herudover foreslås det bl.a., at forordningsforslaget skal indeholde en udvidet notifikationsmekanisme i henhold til udstedelsen af europæiske editions- og sikringskendelser.

Det bemærkes, at trilogforhandlinger om forslaget blev indledt den 10. februar 2021 og blev senest afholdt den 1. marts 2022. Det forventes, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger løbende vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at forslaget omfatter tjenesteudbydere, der udbyder deres tjenester i EU, uanset hvor de er etableret, dvs. både i og uden for EU.

Kommissionen har i den forbindelse anført, at det i mangel af en fælles EU-tilgang er sandsynligt, at ukoordinerede nationale løsninger i forhold til modtagelse, overholdelse og fuldbyrdelse af afgørelser om indsamling af bevismateriale i straffesager vil føre til en fragmentering og skabe et klude-tæppe af forskellige og potentielt konfliktende nationale forpligtelser for de tjenesteudbydere, der driver virksomhed på flere markeder. Kommissionen har anført, at dette hæmmer leveringen af tjenesteydelser i hele EU.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange samt de mange interessenter vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der findes ikke i dansk ret regler om tjenesteudbyderes udpegning af en retlig repræsentant med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

Er der tale om et efterforskningskridt i Danmark, som foretages af dansk politi, f.eks. en editionskendelse til en dansk tjenesteudbyder, vil der kunne rettes direkte henvendelse til den danske tjenesteudbyder.

7. Konsekvenser

Det vurderes, at en vedtagelse af direktivforslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Det vurderes endvidere, at en vedtagelse af direktivforslaget vil have konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vil være forbundet med, at danske virksomheder, der er omfattet af direktivet, skal udpege en retlig repræsentant, der skal være bosiddende eller etableret i en anden medlemsstat end Danmark og besvare anmodninger fra andre medlemsstaters retslige myndigheder vedrørende udlevering af bevismateriale i straffesager. De nærmere økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vil skulle afklares nærmere i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i dansk ret.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslagene.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen og Dansk Erhverv har afgivet høringssvar med bemærkninger til begge forslag.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at direktivforslaget kan medføre en konkurrencemæssig ulempe for danske tjenesteudbydere, da de modsat tjene-

stedbydere i andre EU-lande ikke nødvendigvis kan nøjes med at udpege en retlig repræsentant i deres hjemland. Det bør efter dansk ret sikres, at en dansk tjenesteudbyder kan udlevere de nødvendige oplysninger om danske borgere til en retlig repræsentant uden for Danmark – med henblik på, at den retlige repræsentant kan efterleve en europæisk editionskendelse.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager. Dog bemærkes det, at konsekvenserne af retsforbeholdet bør undersøges både for danske virksomheder og globale virksomheders tilskyndelse til at slå sig ned med hovedsæde i Danmark.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af direktivforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det fremsatte forordningsforslag kan medføre væsentlige administrative byrder for erhvervslivet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Direktivforslaget har været genstand for drøftelse på arbejdsgruppeniveau i forbindelse med trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet, men der er endnu ikke opnået enighed om en fælles tilgang mellem Rådet og Parlamentet.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på rådsmødet den 9.-10. juni 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager og reducere hindringer for tjenesteudbydernes frie udveksling af tjenesteydelser i EU.

Danmark er således positivt indstillet over for, at direktivet indebærer, at danske virksomheder omfattet af direktivet, der udbyder tjenesteydelser i andre medlemsstater, fremadrettet ikke vil blive mødt med forskellige krav vedrørende udpegning af retlige repræsentanter i de forskellige medlemsstater. Der vil f.eks. ikke fremadrettet kunne stilles krav om, at danske virksomheder udpeger repræsentanter i alle de medlemsstater, hvori virksomhederne udbyder tjenesteydelser.

Direktivforslaget vil imidlertid medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. Fra dansk side har der under forhandlingerne været lagt vægt på, hvilken betydning forordnings- og direktivforslagene vil have for Danmark,

herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater, herunder særligt set i lyset af, at forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager ikke finder anvendelse for eller i Danmark.

Kommissionen har i sammenhæng hermed uformelt tilkendegivet over for regeringen, at kendelser efter det af Kommissionen fremsatte forordningsforslag som udgangspunkt – på samme måde som for tjenesteydere fra lande uden for EU – tillige vil omfatte bevismateriale, der er lagret i Danmark.

Forordningsforslaget i sammenhæng med direktivforslaget vil også medføre, at en repræsentant for en dansk tjenesteudbyder omfattet af direktivet, der udbyder tjenester i et andet EU-land end Danmark, vil have de samme rettigheder som repræsentanter for tjenesteydere fra lande uden for EU i forhold til håndteringen af editions- og sikringskendelser efter forordningen. Det gælder bl.a. forordningens regler om håndtering af de situationer, hvor der måtte gælde særlige nationale regler for udlevering af bevismateriale.

Regeringen afventer i øjeblikket Kommissionens bekræftelse af ovenstående forståelse af forordningens anvendelse for danske virksomheder.

I forbindelse med forhandlingerne med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslagene vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Direktivforslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 1. marts 2019 med henblik på forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019.

Direktivforslaget har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet den (retlige og indre anliggender) den 3.-4. marts 2022.

Dagsordenpunkt 14 a): Rapport om andre ikke-lovgivningsmæssige aktiviteter: Implementering af EU's narkotikastrategi og -handlingsplan (2021-2025)

Nyt notat

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på information fra formandskabet. Det forventes, at formandskabet vil informere om status på implementeringen af EU's narkotikastrategi og -handlingsplan (2021-2025). Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side ser man positivt på tiltag, der kan komme narkotikaproblematikken til livs.

2. Baggrund

Baggrunden for dagsordenpunktet er EU's narkotikastrategi og -handlingsplan (2021-2025).

EU's narkotikastrategi 2021-2025 blev godkendt af Rådet den 18. december 2020. Strategien fastsætter de overordnede politiske rammer og prioriteter for EU's narkotikapolitik for perioden 2021-2025. Formålet med strategien er at beskytte og forbedre den kollektive og individuelle velfærd, at beskytte og fremme folkesundheden, at give den brede befolkning et højt sikkerheds- og velfærdsniveau og at øge sundhedskompetencen.

Strategiens rammer, formål og mål danner grundlag for EU's narkotika-handlingsplan for 2021-2025. Handlingsplanen er baseret på de principper, værdier og retlige bestemmelser, som danner grundlag for strategien. I forbindelse med gennemførelsen af strategien tager handlingsplanen fat på eksisterende og nye udfordringer ved narkotikaproblematikken, integrerer erfaringerne fra covid-19-pandemien og anlægger en fremtidsorienteret tilgang til at foregribe udfordringer.

Narkotikahandlingsplanen fastlægger en række foranstaltninger, der er fordelt på tre politikområder i strategien:

1. Begrænsning af narkotikaudbuddet: Øgning af sikkerheden.
2. Begrænsning af narkotikaefterspørgslen: Forebyggelse, behandling og sundhedstjenester.
3. Håndtering af narkotikarelaterede skader.

Foranstaltningerne skal gennemføres ved tre tværgående temaer:

1. Internationalt samarbejde.
2. Forskning, innovation og fremsynethed.
3. Koordinering, forvaltning og gennemførelse.

Ifølge handlingsplanen bør foranstaltningerne vedrørende ulovlig narkotika, som koordineres via strategien og gennemføres via handlingsplanen, senest i 2025 have fået en overordnet effekt på narkotikasituationen i EU. Kommissionen vil i tæt samarbejde med formandskabet og Den Horisontale Narkotikagrube (HDG) overvåge gennemførelsen af strategien og handlingsplanen og iværksætte en ekstern evaluering af gennemførelsen.

Med handlingsplanen gøres medlemsstaterne sammen med bl.a. Rådet, Kommissionen, Europol, Det Europæiske Center for Overvågning af Narkotika og Narkotikamisbrug (EMCDDA), Frontex, Eurojust og EU's fælles udenrigstjeneste (EEAS) ansvarlige for at opløse og afvikle narkotikarelateret organiseret kriminalitet, at øge afsløring af ulovlig handel med narkotika og narkotikaprækursorer i engrosledet ved ind- og udrejssteder i EU, at bekæmpe udnyttelsen af logistiske og digitale kanaler til ulovlig distribution af narkotika og at øge antallet af beslaglæggelser.

Ligeledes gøres medlemsstaterne ansvarlige for at afvikle ulovlig narkotikafremstilling, at forebygge stofbrug og øge bevidsthed om de skadelige virkninger af narkotika, at sikre adgang til og styrke af behandlings- og plejetjenester, at lave indgreb med henblik på risiko- og skadesbegrænsning og andre foranstaltninger til at beskytte stofbrugere samt at håndtere sundhedsmæssige og sociale behov hos stofbrugere i fængselsmiljøet og efter løsladelse.

Endelig gøres medlemsstaterne ansvarlige for bl.a. at styrke det internationale samarbejde med tredjelande, regioner, internationale og regionale organisationer og på multilateralt plan forfølge strategiens tilgang og mål, og at styrke EU's rolle som global formidler af en personcentreret og menneskerettighedsorienteret narkotikapolitik.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på information fra formandskabet. På nuværende tidspunkt er der ikke offentliggjort yderligere om selve indholdet af dagsordenpunktet, men formandskabet forventes generelt at give en status på arbejdet med implementeringen af EU's narkotikastrategi og -handlingsplan (2021-2025).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses generelt at være opbakning fra medlemsstaterne til et styrket fokus på udfordringer med narkotika i EU og EU's narkotikastrategi og -handlingsplan (2021-2025).

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positiv over for tiltag, der kan komme narkotikaproblematikken til livs, og regeringen bakker således op om det videre arbejde med narkotikastrategien og -handlingsplanen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 14 b): Rapport om andre ikke-lovgivningsmæssige aktiviteter: Kampen mod radikalisering

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på information fra formandskabet om EU-indsatserne vedrørende forebyggelse af radikalisering, herunder forventeligt arbejdet med at etablere et EU-videnscenter herom. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at styrke samarbejdet på radikaliseringsområdet i EU. Man kan fra dansk side derfor også støtte op om arbejdet med at etablere et EU-videnscenter om forebyggelse af radikalisering.

2. Baggrund

EU har i de senere år iværksat en række tiltag med henblik på at styrke medlemsstaternes samarbejde om forebyggelse af radikalisering. I juni 2017 nedsatte Kommissionen således en ekspertgruppe om radikalisering (High-Level Commission Expert Group on Radicalisation), som havde til formål at styrke medlemsstaternes samarbejde om forebyggelse af radikalisering. Med afsæt i ekspertgruppens rapport af 18. maj 2018 blev bl.a. følgende tiltag iværksat:

- Etablering af en styregruppe om radikalisering (Steering Board on Radicalisation) bestående af Kommissionen og repræsentanter fra medlemsstaterne, som vedtager strategiske orienteringer med henblik på at rådgive Kommissionen om opbyggelsen af aktiviteter med henblik på forebyggelse af radikalisering på EU-niveau.
- Etablering af et netværk af politiske beslutningstagere inden for forebyggelse af radikalisering bestående af Kommissionen og repræsentanter fra medlemsstaterne, som mødes for at udveksle erfaringer, og som forbereder møderne i styregruppen om radikalisering.

- Introduktion af projektbaserede samarbejder om radikaliserings, som giver interesserede medlemsstater mulighed for at styrke erfaringsudvekslingen inden for visse prioriterede områder.
- Oprettelse af et nyt netværk for politiske beslutningstagere (RAN Policy Support) som en del af netværket til bevidstgørelse om radikaliserings (RAN), der i 2011 blev oprettet med henblik på at styrke samarbejdet mellem praktikere, akademikere og politiske beslutningstagere.

Med kommissionsmeddelelse af 9. december 2020 om en dagsorden for bekæmpelse af terrorisme i EU (KOM(2020) 795 endelig) har Kommissionen desuden tilkendegivet, at Kommissionen vil lancere et EU-videnscenter om forebyggelse af radikaliserings for politiske beslutningstagere, praktikere og forskere (EU Knowledge Hub on prevention of radicalisation). Kommissionen samarbejder med medlemsstaterne og Rådet om at oprette og udvikle videnscentret.

Formålet med videnscentret er at styrke erfaringsudvekslingen om forebyggelse af radikaliserings med henblik på at støtte medlemsstaternes samarbejde om forebyggelse af radikaliserings på EU-niveau. Videnscentret skal således udgøre et kontaktpunkt på EU-niveau for praktikere, politiske beslutningstagere, nationale centre og netværk, forskere, institutioner og relevante aktører fra tredjelande, som arbejder med forebyggelse af radikaliserings.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. juni 2022 med henblik på information fra formandskabet. På nuværende tidspunkt er der ikke offentliggjort yderligere om indholdet af dagsordenpunktet, men formandskabet forventes generelt at orientere om arbejdet med at forebygge radikaliserings, herunder navnlig arbejdet med at etablere et EU-videnscentret.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser vedrørende de øvrige medlemsstaters holdning til dagsordenspunktet, idet de fleste medlemsstater dog forventes generelt at støtte op om arbejdet med at etablere et EU-videnscenter om forebyggelse af radikaliserings.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at styrke samarbejdet på radikaliseringsområdet i EU. Man kan fra dansk side derfor også støtte op om arbejdet med at etablere et EU-videnscenter om forebyggelse af radikaliserings.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.